

Päätös

Nro 181/2017/1

Dnro ESAVI/11328/2016

Annettu julkipanon jälkeen
15.9.2017

ASIA

Skinnarvikin ampumaradan ympäristölupa, Kemiönsaari

LUVAN HAKIJA

Puolustusvoimat/Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta
PL 69
33541 Tampere

Puolustusvoimauudistuksen myötä ympäristölupien ja muiden ympäristönsuojelullisten viranomaispäätösten hallinnointi siirtyi 1.1.2015 joukko-osastoilta Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnalle, joka on 1.1.2015 alkaen ollut ympäristönsuojelulain mukainen toiminnanharjoittaja.

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Ympäristölupahakemus koskee Merivoimien varikon ampumaradan toimintaa. Lupaa haetaan yhdelle kivääriradalle (150/100 m) ja yhdelle pistooliradalle (25 m). Radoilla ammutaan vuosittain yhteensä noin 40 000 laukausta. Radat sijaitsevat Kemiönsaaren kunnassa kiinteistöllä 322-437-1-7. Ampumarata-alueen pinta ala on noin 3,5 ha.

Ampumaratakiinteistön omistaa Suomen valtio ja alueita hallinnoi Metsähallitus, joka on antanut suostumuksensa ympäristöluvan hakemiselle.

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Hakemus on tullut vireille Etelä-Suomen aluehallintovirastossa 19.12.2016.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentti
Ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukko 2 kohta 14 a)

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Ympäristönsuojelulain 34 §:n 2 momentin kohta 2)

TOIMINTAA JA ALUETTA KOSKEVAT LUVAT, PÄÄTÖKSET JA SOPIMUKSET

Skinnarvikin ampumaradalla ei ole aikaisempaa ympäristölupaa. Puolustusvoimat hakee ympäristölupaa omasta aloitteestaan.

Merivoimien varikko/Kemiön varikko-osasto teki 2.7.2001 Lounais-Suomen ympäristökeskukselle ampumaradan toiminnasta ympäristönsuojelulain voimaanpanolain (113/2000) mukaisen ilmoituksen, jonka perusteella ympäristökeskus teki rekisteröintipäätöksen 25.2.2003.

TOIMINNAN SIJAINNIN, ALUEEN YMPÄRISTÖ JA KAAVOITUSTILANNE

Skinnarvikin ampumarata sijaitsee Turunmaan saaristossa Kemiönsaaren kunnassa Skinnarvikissa Merivoimien varikkoalueella. Kemiönsaaren keskustaajama sijaitsee yli 10 kilometriä radasta itään. Alueen pinta-ala on noin 2 125 hehtaaria, josta vesialuetta on 608 hehtaaria.

Ampumaradan läheisyydessä sijaitsee hävitettävien räjähteiden räjäytystasku ja Puolustusvoimien varastoalue. Räjäytystasku sijaitsee ampumaradan noin 200 metriä taustavallista koilliseen. Räjäytyspaikkaa käyttävät Puolustusvoimat yhteistyössä muiden viranomaisien kanssa pienien, kerrallaan enintään muutaman kilon, löytöräjähteiden tai vastaavien hävittämiseen. Varastoalueella, joka sijaitsee radan lounaispuolella, varastoidaan Puolustusvoimien materiaalia erilaisissa varastosuojissa.

Varikon alueella on toiminnasta johtuen vain rajoitetun tai valvotun liikenteen väyliä.

Lähimmät häiriintyvät kohteet

Ampumaradan läheisyydessä on parikymmentä vapaa-ajanasuntoa pääasiassa koillisen ja kaakon suunnissa. Lähin vapaa-ajanrakennus on noin 850 metrin etäisyydellä ampumaradan koillispuolella. Vakituista asutusta on lähinnä radan pohjois- ja länsipuolilla lähimmillään noin kahden kilometrin päässä radasta. Varikon alueella sijaitsee puolustushallinnon työntekijöille tarkoitettu asuntoalue, jossa on yhdeksän asuntoa vakituiseen asumiseen sekä soluasuntoja tilapäismajoitukseen.

Hakemuksen mukaan ampumaradan melualueella ei ole melulle herkkiä kohteita kuten kouluja, päiväkoteja tai hoitolaitoksia. Sanduddenin uimaranta ja leirintäalue on kahden kilometrin päässä radan pohjoispuolella. Storfinnhova Gård -niminen juhla-, kokous-, koulutus- ja elämyskeskus sijaitsee noin neljän kilometriä radasta kaakkoon.

Suojelualueet

Skinnarvikin ampumarata-alueen läheisyydessä sijaitsevat seuraavat suojelu- ja muinaismuistoalueet:

- Stusnäsin luonnonsuojelualue (YSA201328) noin 4,3 km etelään,
- Tolvnäsin Sandudden harjijensuojeluohjelma-alue (HSO020025) noin 1,8 km pohjoiseen,
- Purunpää-Ölmos-Falkön rantojen suojeluohjelma-alue (RSO020012) noin 3,7 km länteen,
- Saaristomeren Natura 2000 -alueet (SPA: FI0200164 ja SAC: FI0200090) ja Saaristomeren kansallispuisto (KPU020002) noin 9,5 km lounaaseen,
- Ölmos-Purunpään Natura-alue (FI0200062, SAC), jonka suojeluperuste on mm. kapea murtovesilahti, noin 7,3 km kohteesta lounaaseen
- Natura 2000 -alueet Stormossenin Dragsfjärd (FI0200003, SAC) noin 7,5 km etelään ja Stormossen Kemiö (FI0200004, SAC) noin 7 km kaakkoon
- esihistoriallinen asuinpaikka (Skinnarvik 1) luoteeseen noin 270 metriä.

SPA-merkinnällä osoitetut alueet ovat luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY mukaisesti luokiteltuja erityisiä suojelualueita ja SAC-merkinnällä osoitetut alueet ovat luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY mukaisesti muodostettuja erityisten suojelutoimien alueita. SPA- ja SAC-alueet on lueteltu ympäristöministeriön asetuksen 354/2015 liitteessä.

Kaavoitus

Varsinais-Suomen maakuntakaavassa (Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen maakuntakaava, vahvistettu 20.3.2013) Puolustusvoimien alue on merkitty erityistoimintojen alueeksi (E). Merkinnällä on osoitettu mm. valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät Puolustusvoimien ja ampumaratatoiminnan alueet ja kohteet.

Lämnaträsketin pohjois- ja länsirannat ampumaradan eteläpuolella sekä ja ampumaradan pohjoispuolella oleva ranta-alue kuuluvat oikeusvaikutteiseen Kemiön rantayleiskaava-alueeseen (lainvoimainen 25.6.2003, muutos 14.6.2005), jossa ne on varattu Puolustusvoimien alueeksi merkinnällä EP. EP-alueen itäpuolella on loma-asuntoalueeksi (RA), maa- ja metsätalousalueeksi (M-1) sekä maatilojen talouskeskusten alueiksi (AM) varattuja alueita. Skinnarvikin alueen länsiosa on merkitty Dragsfjärdin läntisen saariston oikeusvaikutteiseen rantaosayleiskaava-alueeseen (1.4.2003) myös merkinnällä EP (Puolustusvoimien alue). Yleiskaava-alueilla on lisäksi useita rantakaava-alueita.

Lämnaträsketin eteläpuolelle on uudelleen vireillä Nordanå-Lövbölen tuulivoimapuiston osayleiskaava.

YMPÄRISTÖOLOSUHTEET JA YMPÄRISTÖN LAATU

Kallio- ja maaperä, topografia ja kasvillisuus

Skinnarvikin ampumarata sijaitsee metsäisellä kallioylänteellä Lemnästräsket-järven länsipään pohjoispuolella. Kallioperä muodostuu erilaisista syväkivistä, gneisseistä ja liuskeista. Ampumaradan alue on entinen soraomonttu, joten ampumarata ei ole näkyvällä paikalla eikä häiritse ympäröivää maisemakuvaa. Radan ympäristö on metsäistä.

Ampumaradan maaperä on hiekka, soraa ja moreenia. Ampumarata-alueen pohja sekä rakennetut vallit ovat myös hiekkaa ja soraa. Ympäröivät alueet ovat ohuen (alle metri) maapeitteen peittämiä kallioalueita tai kalliopaljastumia. Pintakerros on paikoin lohkarista.

Ampumarata-alueen pohjan taso on noin 37 m mpy. Sivuvallit ovat noin tasolla 40–41 m mpy ja taustavalli noin 44 m mpy. Maanpinta taustavallin eteläkulmassa vallin ulkopuolella on alimmillaan noin tasolla 33 m mpy. Lemnästräsket on tasolla noin 29 m mpy. Maanpinnan vietto on radalta järvelle siten noin 5 %. Maaperä ratojen ja järven välillä on todennäköisesti hyvin vettä johtavaa hiekkaa.

Pinta- ja pohjavedet

Rata-alue sijaitsee Saaristomeren alueella. Skinnarvikin ampumaradan taustavallin eteläpuolella noin 100 metrin päässä on Lämnasträsket-järvi ja pohjoispuolella Saaristomeren Tolvsnäsfjärden lähimmillään noin 400 metrin päässä.

Ampumarata ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Radan erottaa noin 150 metrin päässä lounaispuolella sijaitsevasta 1-luokan Skinnarvikin pohjavesialueesta (0224351) kalliokynnys, joka kenttähavaintojen perusteella on yhtenäinen. Ampumaradalta voi kuitenkin olla hydraulinen yhteys pohjavesialueelle, sillä pohjavesi muodostuu rantaimeytymisenä Lemnästräsketistä. Pohjavedenotto kiihdyttää imeytymistä. Pohjaveden muodostumisalue rajautuu Lemnästräsketin rantaan. Pohjavesialueella sijaitsevat vuonna 2012 valmistunut Kemiönsaaren kunnan vedenottamo sekä vuodesta 1966 toiminut Puolustusvoimien varikkoalueen vedenottamo. Puolustusvoimien varastoalue kattaa suurimman osan pohjavesialueesta.

Ampumarata-alueella ei ole pintavesiojia eikä virtausreitillä ole soistumia. Lämnasträsketin laskuoja virtaa pohjavesialueen kautta.

Sadevedet imeytyvät rata-alueella suoraan maahan. Pohjaveden pinta on ampumaradan alueella keskimäärin noin 2,4 metrin syvyydellä maanpinnasta sekä ampumaradan ja järven välissä keskimäärin 1,2 metrin syvyydellä. Vuonna 2015 tehtyjen mittausten perusteella ampumaradan eteläpuolella olevassa pohjavesiputkessa pohjaveden pinta oli -1,77 m maanpinnan tasosta.

Nordanån pohjavesialue (0204002) on noin 2,8 kilometrin päässä ampumaradan eteläpuolella.

HAKEMUKSEN MUKAINEN TOIMINTA

Käyttöhistoria

Puolustusvoimat on toiminut Skinnarvikissa vuodesta 1965 lähtien. Ampumarata on rakennettu vuonna 1987. Taustavallia korotettiin vuonna 2006, jolloin rakennettiin myös sivuvallit.

Radat ja niiden rakenteet

Skinnarvikin ampumaradalla on kaksi lajirataa: 150 metrin kiväärirata ja 25 metrin pistoolirata. Pistoolirata on 150 metrin kivääriradan etuosassa/sivulla siten, että ratojen maalitaulut ovat rinnakkain. Radoilla on yhteiset tausta- ja sivuvallit. Taustavallissa ei ole tiivisrakennetta.

Rata 1: kiväärirata 150 m

- 10 ampumapaikkaa
- ampumasuunta itä-kaakkoon
- ampumaetäisyydet 100 m ja 150 m
- ampumakatos (150 m) betonilaattaperusteinen pulpettimallinen puukatos
- ampumatasa 100 m:ssä maa-ainesta
- sivuvallit (korkeus 4–5 m) ja taustavalli (korkeus 7–8 m) rakennettu puhtaasta maa-aineksesta
- ammutaan kiinteisiin maaleihin pienikaliiperisilla aseilla
- rata otettu käyttöön vuonna 1987, kivääriampumapaikka rakennettu vuonna 2002 ja kivääriampumakatos vuonna 2007
- ei valaistusta.

Rata 2: pistoolirata 25 m

- 10 ampumapaikkaa
- ampumasuunta itä-kaakkoon
- ampumaetäisyys 25 m
- ampumakatos betonilaattaperusteinen pulpettimallinen puukatos
- ampumatasa 100 m:ssä maa-ainesta
- sivuvallit (korkeus 4–5 m) ja taustavalli (korkeus 7–8 m) rakennettu puhtaasta maa-aineksesta
- ammutaan kiinteisiin maaleihin pienikaliiperisilla aseilla
- rata otettu käyttöön vuonna 1987, pistooliampumakatos rakennettu vuonna 2002
- ei valaistusta.

Käyttäjät ja laukausmäärät

Ampumaradan toiminnasta vastaa Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen alainen 2. Logistiikkarykmentin Merivoimien varikko.

Skinnarvikin ampumarata on tarkoitettu pienikaliiperisten aseiden ammunnoille. Ampumaradalla koulutetaan ja harjoitellaan Puolustusvoimien ase- ja ampumakoulutukseen sisältyviä aseenkäsittelytaitoja ja ammunnan perustaitoja.

Ampumaratojen ensisijaisia käyttäjiä ovat Puolustusvoimien joukko-osastot, joiden lisäksi ratoja käyttävät poliisi ja rajavartiolaitos virkatehtäviin liittyen sekä Skinnarvikin Eräseura ry:n jäsenet. Vuosittaisesta laukausmäärästä Puolustusvoimat ampuu noin 90 %.

Ympäristölupaa haetaan yhteensä 40 000 laukaukselle vuodessa. Vuosina 2011–2015 vuosittainen laukausmäärä on ollut 13 000–33 000; kivääriradalla on ammuttu noin 3 700–10 500 ls/a ja pistooliradalla 6 400–22 500 ls/a. Hakemuksen mukaan ryhmäammuntoja (yli viisi ampujaa ampuu yhtä aikaa) on kaikista ammunnoista noin 20 %. Skinnarvikissa ryhmäammunnoissa voi ampua korkeintaan kymmenen ampujaa kerrallaan.

Toiminta-ajat

Ratojen käyttöaikoja ei ole rajoitettu erikseen, mutta toimintaa on käytännössä klo 8–21. Pääasiassa ammutaan päiväsaikaan (klo 7–19) ja iltaisin (klo 19–22) alle 10 päivänä vuodessa. Yöaikaan klo 22–7 ei normaalitilanteissa ammuta.

Kilpailuja järjestetään hakemuksen mukaan hyvin harvoin.

Hakemuksen mukaan ammuntoja ei ensisijaisesti ole tarvetta kieltää juhlapyhinä, koska toiminnasta ei ole valitettu ja ampumaradalla on vuosittaisia käyttöpäiviä keskimäärin alle 100. Ammunnat painottuvat enimmäkseen kesään ja syksyyn. Melualueella on vain viisi altistuvaa kohdetta (loma-asuntoa).

Toissijaisena vaihtoehtona esitetään, että mahdollisia juhlapyyhiä jolloin ei ammuta, voisivat olla pääsiäispäivä, 2. pääsiäispäivä, juhannuspäivä, jouluaatto, joulupäivä ja Tapaninpäivä.

Vesihuolto ja viemärointi

Hakemuksen mukaan ampumaradalla ei ole juoksevaa vettä eikä viemärointiä. Radalla on käytössä kaksipaikkainen kuivakäymälä, jossa on vanerinen rei'itetty astia/säiliö (tilavuus 100 litraa), johon kiintoaines kertyy ja neste valuu pois imeytyen maastoon. Käymälä on ollut käytössä 10 vuotta ja sinä aikana säiliö on tyhjennetty kerran. Kiintoaines on toimitettu sekajätteenä kaatopaikalle. Säiliö on tarkoitus jatkossa tyhjentää, kun kiin-

toainesta on kertynyt enintään 20 litraa, jolloin tyhjennysväliksi tulisi 2–3 vuotta.

Liikenne

Ampumaradan toiminnasta aiheutuu noin 2–3 kevyen ajoneuvon käyntiä viikossa.

Hakijan arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaiden käytäntöjen soveltamisesta toiminnassa

Riskienhallintatarveselvityksen (FCG, 13.6.2014) perusteella radalla ei ole tarvetta teknisille ympäristönsuojelurakenteille. Pohja- ja pintavettä tarkkaillaan säännöllisesti tarkkailuohjelman mukaisesti.

YMPÄRISTÖKUORMITUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Melu

Laukausmelu on merkittävä ympäristöpäästö ampumaradoilla. Pienikaliiperisten aseiden melu leviää laajalle varsinkin ampumasuunnassa. Melukuormitukseen ja melualueen laajuuteen vaikuttavat ampumaradan sijainti, ammutut laukausmäärät, radalla käytettävät aseet ja sekä ratojen sijoittuminen maastoon nähden. Lisäksi ympäristömelun etenemiseen vaikuttavat maasto, sääolot (erityisesti tuulen suunta), esteet, rakenteet ja kasvillisuus.

Laukausmelu syntyy tapahtumasta, josta voidaan erottaa aseiden suuääni, luodin lentoääni ja osumaääni. Arvioinnissa käytetään ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (53/1997) mukaista A1-enimmäismelutasoa.

Skinnarvikin ampumaradan meluselvitys

Skinnarvikin ampumaratojen melun leviäminen on kuvattu ampumaratojen melualueina, jotka on laadittu Akukon Oy:n ympäristömeluselvityksen (Skinnarvikin ampumarata, Ympäristömeluselvitys, Akukon Oy 12.2.2012) perusteella. Meluselvityksessä melua sekä mitattiin että arvioitiin laskennallisesti mallintamalla.

Mittauksissa käytetyt aseet olivat rynnäkkökivääri (Rk 62) ja sotilaspistooli (9.00 Pist 80-91). Kaukomittauksia tehtiin kuudessa pisteessä ja niillä selvitettiin enimmäisääni- ja äänialtistustasoja. Ampumakatosten vaikutusta melun leviämiseen selvitettiin lähimittauksilla.

Skinnarvikin ampumaratamelun mallilaskennassa käytettiin yhteispohjoismaisen ampumaratamelun laskentamallia. Laskentaan ei otettu mukaan luotiääntä ja ryhmäammuntaa, jonka vaikutus kokonaismelupäästöön Skinnarvikissa on hakemuksen mukaan vähäinen. Kasvillisuusvaimennuksena käytettiin arvoa -5 dB. Ampumakopin vaikutus sisällytettiin lähtöarvoon (suuäänen päästöön).

Laskentoja varten alueesta ja sen ympäristöstä laadittiin kolmiulotteinen akustinen maastomalli. Laskennat tehtiin Datakustik CADNA/A -ohjelmilla.

Tulokset ja niiden tarkastelu

Mittausten mukaan Lämnasissa ja Smedskullvikenissä Lämnasträsketin kaakkoisrannalla loma-asunnoille annettu ohjearvo 60 dB L_{Amax} ylittyy viidellä vapaa-ajan asunnolla. Ampumaradan yli 65 dB L_{Amax} melualueella ei ole yhtään vakituista asukasta. Muita melulle alttiita kohteita, kuten kouluja, päiväkoteja tai vanhainkoteja ei ole viiden kilometrin säteellä ampumaradasta.

Korkein lukema (72 dB) mitattiin kivääriammunnassa Lämnasissa, joka ei ole ampumasuunnassa. Ampumasuunnassa Smedskullvikenissä melu oli mittausten mukaan korkeimmillaan 61 dB.

Laskennan mukaan Lämnasissa A_1 -enimmäisäänitaso L_{Amax} lähimmällä loma-asunnolla on 65–70 dB ja muilla 55–65 dB. Smedskullsvikenissä enimmäisäänitaso niemen kärjessä on 70–75 dB ja lahden pohjukassa 65–70 dB. Impulssikorjattu (+12 dB) keskiäänitaso L_{Aeq} on kahdessa tarkastelupisteessä 45–50 dB ja muissa alle 45 dB.

Mittaus- ja laskentatuloksien välillä oli osin merkittävää eroa. Erityisesti voimakkaan myötätuulen puolella Lemnäsissä suunnassa mittaustulokset olivat osin selvästi suurempia kuin laskentatulokset. Lemnäsissä mäen takana laskentatulokset olivat 55 dB, kun taas mittaustulos oli 63 dB. Merkittävin selittävä tekijä on juuri sääolosuhteet; mittauspäivinä oli voimakas myötätuuli Lemnäsissä suuntaan ja taivas oli pilvinen. Sääolosuhteet olivat mittauksissa optimaaliset melun etenemisen kannalta.

Lisäksi mäkisessä maastossa melu vaihtelee sääolosuhteiden ja erityisesti tuulen suunnan ja voimakkuuden johdosta. Vaihtelu oli merkittävää mittausten aikana; voimakkaan myötätuulen aikana Lemnäsissä mäen takana mitattiin keskimääräinen enimmäismelutaso 63 dB ja vaihteluväli oli muutamien minuuttien sisään ammuttujen yksittäislaukausten välillä yli 10 dB. Lounas on tilastojen mukaan yleisin tuulen suunta rannikolla, ja etelän, lounaan tai lännen puoleista tuulta eli tuulta ampumaradalta Lemnäsissä suuntaan on n. 45–50 % vuodessa.

Lemnäsissä osalta mittaustuloksia voidaan pitää laskentaa merkittävämpänä.

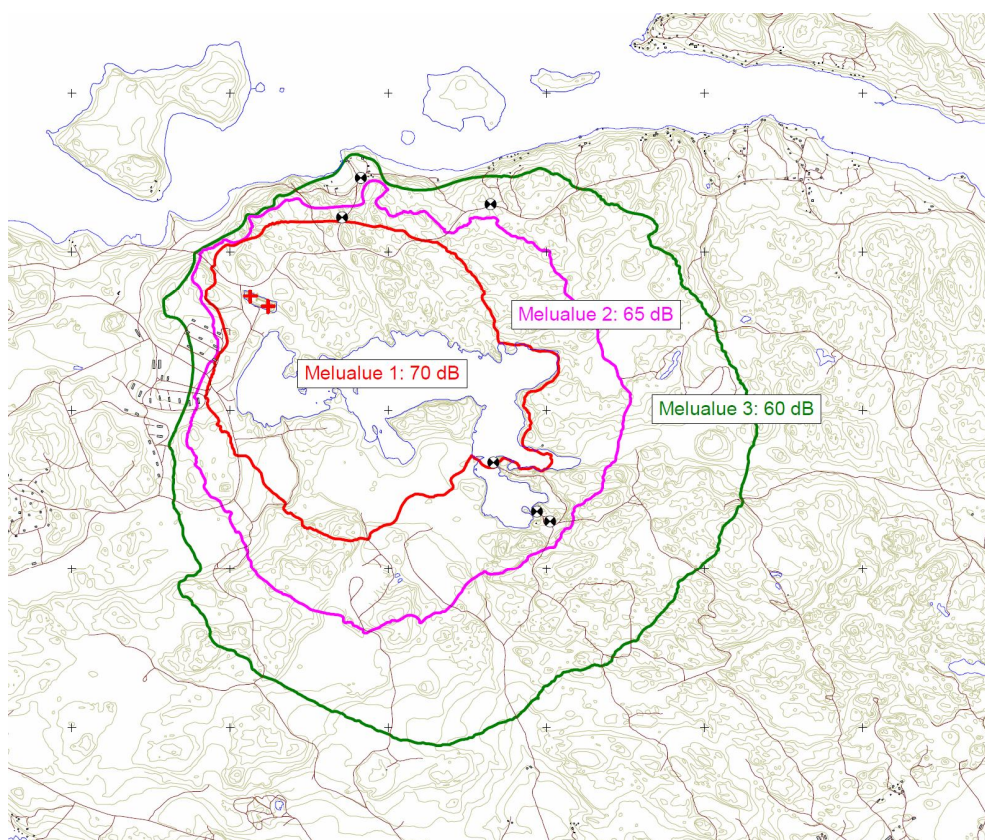
Jos alue mallinnettaisiin ilman mäkien estevaikutusta, laskentatulokset olisi lähellä mittaustulosta, mikä viittaa siihen, että voimakkaalla myötätuulella äänen taipuminen on voimakkaampaa ja ääni siten kiertää paremmin mäkien eli esteiden yli. Lemnästräsketin suuntaan säällä ei ole suuntaan niin suurta merkitystä kuin Lemnäsiin suuntaan, koska etenemisreitti on melko tasainen ja akustisesti kova (järvi). Voimakkaalla myötätuulella järven rannalla olisi tuskin mitattu laskentaa ainakaan merkittävästi suurempia melutasoja.

Mittausten ja laskennan tulosten merkittävän eron takia meluselvityksessä on arvioitu laskenta- ja mittaustulosten perusteella $L_{A\max}$ lähimpien asutusten luona (karkeasti esitettyinä):

- Lämnas, mäki 70 dB,
- Lämnas, ranta 60–65 dB,
- Lovbölentie 62 dB,
- Smedskulsviken, lahden pohjukka 65 dB ja
- Smedskulsviken, niemen kärki 70 dB.

Pistooli aiheuttaa noin 5–10 dB pienemmän enimmäismelutason ympäristöön kuin rynnäkkökivääri, koska melulähde sijaitsee lähempänä taustavallia ja ratojen pohjois- ja itäpuolilla olevia mäkiiä. Lisäksi pistoolin melupäästö on hieman rynnäkkökivääriä pienempi suunnasta riippuen.

Kuvassa 1 (Ympäristömeluselvitys, Akukon Oy 12.2.2012, liitekuva D2) on esitetty ampumaradan melualueet 60, 65 ja 70 dB $L_{A\max}$. Kuva on saatu mallilaskennan tuottamista raaoista meluvyöhykkeistä, joista muodostettiin varsinaiset melualueet ja joita verrattiin tavoitteena oleviin raja-arvoihin. Kuvan määritetyissä melualueissa yksittäiset, meluakustisesti epäuskottavat "saarekkeet" on jätetty melualueen ulkopuolelle. Lisäksi melualueiden määrittämisessä on huomioitu mittaustulokset.

Kuva 1. Skinnarvikin ampumaradan melualueet (Ympäristömeluselvitys no 123057-1, Akukon Oy 12.2.2012, liite D2)

Ympäristömeluselvityksen mukaan tarkastelemalla yhdessä mittaus- ja laskentatuloksia (sekä melualueita) voidaan tehdä seuraavat arviot melun haitallisuudesta:

- Lemnäsissä mäen päällä enimmäismelutaso L_{Amax} ylittää asuinalueiden ohjearvon 65 dB melun etenemiselle edullisissa olosuhteissa. Mäen päällä ei kuitenkaan ole asutusta eikä loma-asuntoja.
- Lemnäsissä mäen takana (loma-)asutusalueella sen sijaan jäädyään selvässä myötätuulessakin alle 65 dB, mutta melu ylitti mittauksissa 60 dB eli loma-asuinalueiden ohjearvon.
- Lounas on tilastojen mukaan yleisin tuulen suunta rannikolla, ja etelän, lounaan tai lännen puoleista tuulta eli tuulta ampumaradalta Lemnäsin suuntaan on n. 45–50 % ajasta vuodessa.
- Lemnäsistä itään merenrannan läheisyydessä laskennallinen melutaso on alle 60 dB.
- Lemnäsinjärven itärannalla melutaso on 65 dB molemmin puolin. Niemien kärjessä melutaso on noin 70 dB, kun taas lahden pohjukassa ja suurimmalla osaa rakennuksista 65 dB tai alle.
- Pistooli aiheuttaa noin 5–10 dB pienemmän enimmäismelutason ympäristöön kuin rynnäkkökivääri, koska melulähde sijaitsee lähempänä taustavallia ja ratojen pohjois- ja itäpuolilla olevia mäkiä. Lisäksi pistoolin melupäästö on hieman rynnäkkökivääriä pienempi suunnasta riippuen.
- A-keskiäänitasotarkastelun $L_{Aeq,r}$ perusteella melu alittaa selvästi tavoitearvon 55 dB johtuen suhteellisen pienistä laukausmääristä keskimääräisenä ammuttapäivänä.

Hakijan arvio melun vaikutuksista ympäristöön ja meluntorjunnan tarve

Ampumamelun pääasiallinen vaikutus voi olla häiritsevyyden tuottama viihtyvyyden aleneminen. Melu voi aiheuttaa häiriötä olemalla ärsyttävää tai kiusallista. Merkittävimmät kansainväliset ampumaratamelun tutkimukset osoittavat, että vaikutukset riippuvat laukausäänien äänekkyuden ohella laukausten lukumäärästä sekä melun esiintymisen ajankohdasta ja kestoista eli kokonaisaltistuksesta.

Skinnarvikin ampumarata on laukausmäärältään pieni, altistuvia on vähän ja ammunnat tapahtuvat päiväaikaan (iltaisin klo 19–22 ammutaan alle 10 päivänä vuodessa ja yöaikaan klo 22–7 ei normaalitilanteessa ammuta). Radan toiminnasta aiheutuva meluhaitta on vähäistä eikä ampumaratamelu käytännössä aiheuta ympäristössä terveyshaittaa, koska radoilla ei ammuta yöllä. Päivälläkään ampumaratamelulle altistuminen ei edes pitkäaikaisena aiheuta varsinaista terveyshaittaa kyseessä olevilla etäisyyksillä ja melun voimakkuuksilla. Varsinkaan sisälle asuintiloihin ei kohdistu sellaista meluallistusta, joka voisi aiheuttaa terveyshaittaa.

Hakemuksen mukaan Skinnarvikin radan meluhaitta on vähäinen eikä meluntorjuntatoimenpiteisiin ole tarvetta.

Päästöt maaperään sekä pinta- ja pohjavesiin

Skinnarvikin ampumarata-alueella on tehty riskienhallintatarveselvitys (Skinnarvikin ampumarata, Riskienhallintatarveselvitys, FCG suunnittelu ja tekniikka Oy, 13.6.2014), jossa tutkittiin ampumarata-alueen haitta-ainekuormitusta maaperään ja pohjaveteen sekä haitta-aineiden mahdollista kulkeutumista ampumarata-alueen ulkopuolelle. Selvityksessä arvioitiin toiminnassa aiheutuvia riskejä ja mahdollisten riskienhallintatoimien tarpeellisuutta. Lisäksi alueen pohja- ja pintavettä on tutkittu vuonna 2015 (Skinnarvikin ampumarata ja varastoalue, pohja- ja pintaveden tarkkailu, vuosiraportti 2015).

Pilaantuneisuustutkimukset 2013

Maaperä

Kivääri- ja pistooliradoilla luodit ja haitta-aineet kertyvät pääasiassa iskemäkohtiin ja niiden läheisyyteen sekä ampumapaikkojen edustoille. Maaperän metallipitoisuuksien selvittämiseksi maaperänäytteitä otettiin loka-kuussa 2013 ammunta-alueelta ja taustavallista. Näytteistä analysoitiin laboratoriossa seuraavat metallien pitoisuudet: antimoni (Sb), arseeni (As), elohopea (Hg), kadmium (Cd), koboltti (Co), kromi (Cr), kupari (Cu), lyijy (Pb), nikkeli (Ni) ja sinkki (Zn), TOC ja pH sekä raekoko.

Maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksia verrattiin ns. PIMA-asetuksen (VNA 214/2007) mukaisiin kynnys- ja ohjearvoihin sekä vaarallisen jätteen ohjeellisiin raja-arvoihin (Jätteen luokittelu ongelmajätteeksi - arvioinnin perusteet ja menetelmät, YO98).

Taustavallin iskemäkohdissa havaittiin luotijäämiä vain vähän pintakerroksessa. Ampumaradan taustavallissa (0,2 m paksussa kerroksessa) todettiin lyijyn pitoisuuksia, jotka ylittävät suurimmillaan (2 100 mg/kg) ylemmän ohjearvon (750 mg/kg) sekä antimonin pitoisuus (3,5 mg/kg), joka ylittää kynnysarvon (2 mg/kg). Ammunta-alueella pitoisuudet olivat alle kynnysarvon.

Pohjavesi

Skinnarvikin ampumarata-alueen eteläpuolelle asennettiin (22.10.2013) kaksi uutta pohjaveden havaintoputkea (1414X001 ja 1414X002). Putkista otettiin pohjavesinäytteet 23.10.2013. Putkessa 1414X001 pohjaveden pinta oli tasolla -2,39 m maanpinnasta. Putkesta 1414X002 pohjavesi nousi paineellisena, joten pinnankorkeutta ei saatu mitattua.

Näytteistä analysoitiin laboratoriossa happi sekä metallien (As, Sb, Hg, Cd, Co, Cr, Cu, Pb, Ni, Zn ja V) liukoiset pitoisuudet.

Putkesta 1414X001 (lähempänä ampumarataa) otetun näytteen metallien liukoiset pitoisuudet alittivat pohjaveden ympäristölaatunormit (VNA 1040/2006) kobolttia lukuun ottamatta. Koboltti ei ole luotiampumaratatoi-

mintaan liittyvä metalli. Liukoisen nikkelin pitoisuus oli 3,5 µg/l. Näyte oli vähän samea ja lievästi ruskea.

Putkesta 1414X002 otetussa näytteessä kaikkien metallien pitoisuudet olivat alhaisia. Näyte oli vähän samea ja lievästi harmaa.

Viereiseltä pohjavesialueelta tutkitussa näytteessä (1414X005) pH oli 6,5. Happipitoisuus oli samassa näytteessä 4,4 mg/l.

Pintavesi

Pintavesinäyte otettiin 23.10.2013 Lemnästräsket-järvestä ampumaradan läheisyydestä laiturilta. Näytteistä analysoitiin laboratoriossa sähkönjohtavuus, happi, DOC, pH sekä metallien (As, Sb, Hg, Cd, Co, Cr, Cu, Pb, Ni, Zn ja V) liukoiset pitoisuudet.

Pintavesinäytteen (1414X003) vesi oli kohtalaisen sameaa ja väriltään lievästi ruskeaa. Elohopean, kadmiumin, lyijy ja nikkelin liukoiset pitoisuudet alittivat asetuksen (VNA 1022/2006) mukaiset pintaveden ympäristölaatu-
normit.

Sedimentti

Sedimenttinäytteet otettiin Lemnästräsket-järven länsirannalta. Näytteet otettiin laiturilta (1414X800) ja rannasta kahlaamalla (1414X801).

Näytteistä analysoitiin laboratoriossa metallien (As, Sb, Hg, Cd, Co, Cr, Cu, Pb, Ni, Zn ja V) kokonaispitoisuudet, vesipitoisuus, hehkutushäviö ja raekoko.

Sedimenttinäytteissä ei todettu merkittävästi ampumaratatoiminnasta peräisin olevia metalleja. Ainoastaan arseenin pitoisuus (12 mg/kg) ylitti kyn-
nysarvotason. Sedimenttinäytteiden pH oli 5,7–6,2.

Riskinarvio

Kohteen olosuhteet

Ampumaradan ja järven välisellä alueella pohjavedenpinta on keskimäärin 1,2 metrin syvyydellä. Perusmaa on hyvin vettä johtavaa hiekkaa ja soraa sekä louhikkoa. Myös taustavallin maa-aines on hiekkaa ja soraa. Maaperän pH on taustavallissa ja ampuma-alueella hieman hapan (6,0–6,7). Pohjaveden pH (6,5) on melko lähellä neutraalia. Maaperän ja pohjaveden pH-arvoista johtuen lyijy on huonosti kulkeutuvassa muodossa, sillä merkittävää liukenemista tapahtuu vasta kun pH on 4,5. Pohjaveden liukoiset metallipitoisuudet ovat alhaisia alittaen ympäristölaatu-
normit.

Haitta-ainekuormitus

Yhden laukauksen lyijykuormitus on kiväärillä 6 g ja pistoolilla 5 g. Skin-narvikin ratojen toiminnan seurauksena rata-alueelle on kertynyt luotien sisältämää lyijyä noin 75–100 kg vuosittain (vuosien 2009, 2010 ja 2012 laukausmäärien perusteella laskettuna). Koko toiminta-aikana (1987–2016) alueelle on kertynyt noin 2 600 kg lyijyä. Todennäköisesti alkuvuosina radalla on ammuttu vähemmän, joten kuormituslaskelma on yliarvioiva.

Kulkeutuminen

Tutkimuksen mukaan vain taustavallissa oli korkeita lyijypitoisuuksia ja antimonin pitoisuus oli koholla. Ampumarata ei sijaitse pohjavesialueella, mutta sillä voi olla hydraulinen yhteys viereisen pohjavesialueen kanssa Länträsket-järven kautta. Mahdolliselle kulkeutumisreitille asennettujen pohjavesiputkien vesinäytetuloksissa ei havaittu merkittävästi kohonneita metallipitoisuuksia.

Altistuminen

Ihmisten altistumista haitta-aineille voi tapahtua käytännössä vain ampu-mapaikoilla. Ampumapaikkojen edustojen hienojakoiset metallit voivat kulkeutua hengitysteihin pölyämällä. Altistuminen on kuitenkin lyhytaikaista.

Ekologiset riskit

Kivääri- ja pistooliradan alueilla ei ole ekologista suojeluarvoa. Maaperäsä todetut haitta-ainepitoisuudet eivät ampumaradalla aiheuta ekologista haittaa. Eläimet voivat altistua ratojen taustavallien takana olevassa maastossa maanpinnassa mahdollisesti oleville kohonneille pitoisuuksille. Ratojen takana pitoisuuksien arvioidaan kuitenkin olevan hyvin pieniä eikä eläinten altistuminen nouse kokonaisuutena merkittävä tasolle. Mahdollinen ekologinen riski liittyy erityisesti taustavallissa todettujen haitta-aineiden kulkeutumiseen lähiympäristöön.

Pohjaveden arvioidussa virtaussuunnassa ei lähistöllä ole luonnonsuojelu-alueita. Lähin altistuva ekologinen kohde on Lemnästräsket-järvi, jonne ampumarata-alueen pohjavedet purkautuvat. Sadevedet imeytyvät ampumarata-alueella maahan, joten haitta-aineiden mahdollinen kulkeutuminen Lemnästräsket-järveen tapahtuu pohjaveden välityksellä.

Pohjavesiriskit

Tutkimuskohteiden alueella pohjaveden pH on melko neutraali. Ampumaratojen alueella maaperän sekä taustavallin maa-aineksen pH on melko neutraali. Kulkeutumisolosuhteet eivät kohteessa ole siten metallien liukemista edistävät. Merkittävin haitta-ainekuormitus alueella kohdistuu ampumaratojen taustavalliin. Kohde sijaitsee lähellä vedenoton kannalta tärkeää pohjavesialuetta. Alueen maaperä on helposti vettä johtavaa hiekkaa ja soraa ja pohjavesi on melko lähellä maanpintaa (ampumaradan alueella

keskimäärin noin 2,4 metrin syvyydellä maanpinnasta). Liukoisten pitoisuuksien perusteella veden laatu on ympäristölaatunormien mukaan hyvää.

Maaperästä vajoveteen liukenevien pitoisuuksien kulkeutumis aika pohjaveteen on määritetty varmuustarkasteluna laskennallisesti. Laskennalliset kulkeutumisajat ovat niin pitkiä (noin 3 000–38 000 vuotta), että käytännössä kulkeutumista vajovesivyöhykkeen läpi pohjavesikerrokseen asti ei tapahdu. Lisäksi ajan myötä kulkeutumismatkan varrella pitoisuudet myös laimenevat. Voidaan todeta, että ampumaratatoiminnasta ei aiheudu pohjavedelle merkittävää riskiä. Laskennallista tarkastelua tukevat myös otetuista pohjavesinäytteistä saadut analyysitulokset. Pohjaveden haitta-ainepitoisuuksia on kuitenkin tarpeen seurata.

Ympäristöriskin arvioinnin pisteytys

Skinnarvikin radan ympäristöriskiä on arvioitu kuormitus-, pintavesi- ja pohjavesiriskin pisteytyksen (BAT, Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta, Suomen ympäristö 4/2014) avulla. Kuormitus- ja käyttötietojen, ympäristöolosuhteiden, pilaantuneisuustutkimusten ja riskin realisoitumisen seurausten vakavuuden perusteella kuormitus- ja pintavesiriskit ovat pieniä ja pohjavesiriski kohtalainen.

BAT-tasoluokitus

Kohteen riskinarvioinnin sekä ympäristöriskin arvioinnin pisteytyksen perusteella Skinnarvikin ampumarata luokitellaan BAT-selvityksessä esitetyn ampumaratojen riskiluokituksen mukaan riskitasoon 1 (perustaso) kuuluvaksi johtuen lähinnä sen pienestä päästöpotentiaalista, vaikka pohjavesiriski onkin arvioitu kohtalaiseksi. Haitta-aineiden kulkeutuminen rata-alueelta ympäristöön on merkityksetöntä tai vähäistä. Vaikutukset ovat paikallisia ja vähäisiä.

Epävarmuustarkastelu

Epävarmuutta riskinarvioon voi aiheuttaa se, että ampuma-alueen maaperä oli osittain erittäin tiivistä, joten osa moniosanäytteen osasta on vain noin 0,02 m:n syvyydeltä. Rata-alueen haitta-ainepitoisuuksia on tutkittu pääasiassa kohteista, joihin tiedetään haitta-aineiden kertyvän. Ampumapaikkojen, sivuvallien ja taustavallien takaa pitoisuuksia ei ole tutkittu. Sivuvu- ja taustavalli alueiden pitoisuudet ovat kuitenkin yleisen tietämyksen mukaan ampumaradoilla selvästi pienempiä kuin ampumapaikkojen edustoilla tai taustavalleissa. Epävarmuutta voi aiheuttaa myös se, että historia-tiedoissa ampumaradan käyttöajalta saattaa olla puutteita. Kaikkia tietoja toteutetuista kunnostustoimenpiteistä ja muutostöistä ei välttämättä ole ollut saatavilla. Myöskään tarkkaa ampumaratojen käyttöasteen kehitystä ampumaradan käyttöönoton alusta ei ole.

Tutkimuksilla on kuitenkin saatu BAT-tasoselvitysvaiheessa riittävä kuva ampumaradan rakenteesta.

Ympäristötekniisten toimenpiteiden tarve

Ampumarajoittelun jatkuminen alueella nähdään tarpeellisenä.

Riskitasoluokkaan 1 kuuluvien ampumaratojen riskinhallintavaatimuksiin kuuluu yleensä käytön seuranta ja raportointi sekä ulkopuolisten vesien hallinta. Riskienhallintatarveselvityksen mukaan ampumaradan ei todettu aiheuttavan merkittävää terveys- tai ympäristöriskiä. Skinnarvikissa ei arvioida olevan ympäristö- tai terveysriskeihin perustuvaa maaperän puhdistustarvetta, joten iskemäkohtien seulontaa/massanvaihto ei esitetä tehtäväksi toiminnan aikana. Maaperä kunnostetaan toiminnan loputtua.

Toissijaisena vaihtoehtona on, että iskemäkohtien seulonta/massanvaihto tehdään noin 10 vuoden välein, mutta silloinkin perustuen toteutuneisiin laukausräjähtäisiin ja taustavallin kunnon arviointiin. BAT:n mukaan sopivana kunnostusvälinä voidaan pitää noin 10 000 laukausta/ampumapaikka taustavallin ollessa hiekkaa ja olosuhteiden kuivat. Skinnarvikin radalla on ampumapaikkoja yhteensä 20 ja mikäli vuosittainen laukausräjähtäminen olisi yhteensä 20 000, tulisi taajuudeksi silloin 10 vuotta.

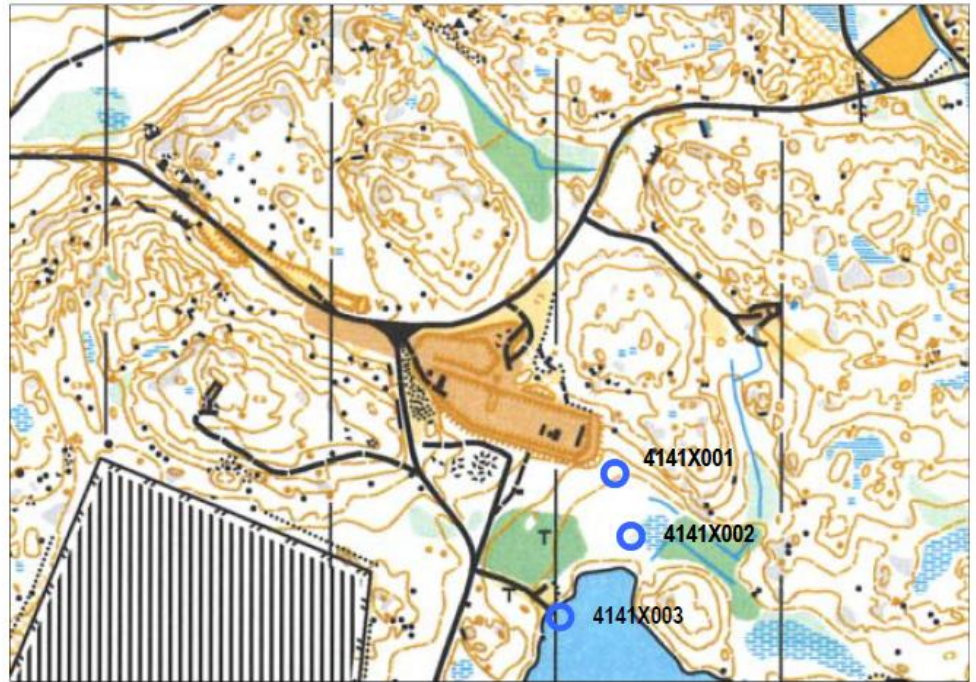
Ulkopuolisten vesien hallinnalle ei arvioida olevan tarvetta, sillä maaperä on hyvin läpäisevää eikä pintavesiojia ole.

Haitta-aineiden kulkeutuminen rata-alueelta ympäristöön on arvioitu merkityksettömäksi tai vähäiseksi. Liukoisten pitoisuuksien perusteella pohjaveden laatu on ympäristön kannalta hyvää ja talousvedeksi kelpaavaa. Pohjavesiriski ei arvion mukaan ole merkittävä. Pohjavesialue on kuitenkin vedenoton kannalta erittäin tärkeä ja ampumaratatoiminnasta aiheutuu pintamaahan haitta-ainekuormitusta. Siksi ampumaratatoiminnan vaikutuksia pohjaveteen esitetään tarkkailtavaksi jatkossa kerran kahdessa vuodessa havaintoputkista 1414X001 ja 1414X002 sekä Lemnästräsketin pintavedestä.

Mikäli ampumaradan toiminnassa tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka voivat lisätä ympäristöriskejä, on riskinhallintamenetelmät ja mahdolliset suojausrakenteiden tarve syytä arvioida uudelleen. Mikäli vaikutuksia myöhemmin ilmenee, lisäriskinhallintatoimenpiteenä tulee kyseeseen taustavallin kattaminen.

Vuoden 2015 pohja- ja pintavesitarkkailun tulokset

Skinnarvikin ampumaradan läheisyydessä pohjavesinäytteet otettiin havaintoputkista 1414X001 ja 1414X002 ja Lämträsk-järven laiturilta otettiin pintavesinäyte (1414X003) (Kuva 2).

Kuva 2. Ampumaradan pohjaveden (X001 ja X002) ja pintaveden (X003) tarkkailupisteet.

Varastoalueella pohjavesinäytteet otettiin neljästä pohjavesiputkesta (1414X004, 1414X005, 1414X006 ja 1414X007) sekä vedenottamon raakavedestä (1414X008).

Metallien pitoisuudet alittivat pohjaveden ympäristölaatunormit (VNA1040/2006) lähes kaikkien tutkittujen metallien osalta. Ainoastaan pohjavesiputkessa X002 liukoisin sinkin pitoisuus ($62 \mu\text{g/l}$) ylitti asetuksen mukaisen laatunormin ($60 \mu\text{g/l}$). Havaintoputkessa 1414X001 pH oli 5,6 ja putkessa 1414X002 5,7. Lämnasträsket-järven pintavesinäytteessä ei havaittu kohonneita metallipitoisuuksia ja näytteen pH oli 6,3.

Pohjavesiputkissa X001 ja X002 todettiin räjähdysainetta (TNT) maksimissaan $0,8 \mu\text{g/l}$ ja räjähdysaineen hajoamistuotetta (4-AT) maksimissaan $0,8 \mu\text{g/l}$. Suomessa ei ole ohje- tai raja-arvoja pinta- ja pohjavesien räjähdysaineille. USA:n ympäristönsuojeluviraston (USEPA) talousveden raja-arvo TNT:lle (ja RDX:lle) on $2 \mu\text{g/l}$. Muissa näytteissä ei todettu viitteitä räjähdysaineista, räjähteiden hajoamistuotteista tai ruutien ainesosista.

Jätteet, niiden käsittely ja hyödyntäminen

Ampumaradan toiminnassa syntyviä jätteitä ovat maalitaulut (50 kg/a), hylsy ja puujäte (100 kg/a). Maalitaulut toimitetaan pahvinpuristimen kautta kierrätykseen ja hylsy Räjähdekeskukseen tai Kuusakoski Oy:lle. Puujäte kerätään lavalle ja sen käsittelee tai hyödyntää Puolustushallinnon rakennuslaitos.

TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU JA RAPORTOINTI

Käyttötarkkailu

Ampumaradalla seurataan laukausmääriä ja käyttöaikoja johtosäännön ja Puolustusvoimien käytönseurantaohjeistuksen mukaisesti. Ammunnasta vastaava kirjaa ampumatapahtumasta päivämäärän, kellonajan, aseentyyppin ja ammutun laukausmäärän.

Melu

Melupäästöä seurataan radoittain laukausmäärien perusteella.

Maaperä

Haitta-ainepäästöjä maaperään seurataan vuotuisten laukausmäärien perusteella. Maaperänäytteitä ei esitetä otettavaksi.

Pinta ja pohjavedet

Skinnarvikin ampumaradan ja varastoalueen pohja- ja pintavesiä tarkkailaan vuonna 2014 laaditun tarkkailuohjelman (Skinnarvikin ampumarata ja aluevarasto: pohja- ja pintaveden tarkkailuohjelma, FCG suunnittelu ja tekniikka Oy, 1.10.2014) mukaisesti.

Näytepisteet ja näytteenotto

Skinnarvikin ampumaradan läheisyydessä pohjavesinäytteet otetaan havaintoputkista 1414X001 ja 1414X002. Lisäksi Lämnaträsket järven laiturilta otetaan pintavesinäyte (1414X003).

Varastoalueella pohjavesinäytteet otetaan neljästä pohjavesiputkesta (1414X004, 1414X005, 1414X006 ja 1414X007) sekä vedenottamon raakavedestä (1414X008).

Tarkkailu tehdään joka toinen vuosi syksyisin kaikista pisteistä. Tarkkailua toteutetaan tämän suunnitelman mukaisesti ensimmäisessä vaiheessa vuosina 2015–2019. Mikäli tarkkailun aikana pitoisuudet ovat pienentyneet tai mitään muutoksia ei ole tapahtunut, tarkkailua voidaan harventaa tai se voidaan lopettaa. Tarkkailua voidaan muuttaa luvanhaltijan kirjallisesta esityksestä valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla.

Analyysit

Näytteistä kirjataan kentällä pinnakorkeus ja lämpötila sekä havainnot hajuista ja ulkonäöstä.

Näytteistä analysoidaan laboratoriossa sähkönjohtavuus, happi, pH, liuenut orgaaninen hiili (DOC), metallien (Sb, As, Hg, Cd, Cr, Co, Cu, Pb, Ni, Zn ja V) liukoiset pitoisuudet, räjähdysaineet, niiden hajoamistuotteet sekä

ruudin stabilisaattorit. Analysoitavia räjähdysaineita, hajoamistuotteita ja ruutien ainesosia ovat: glyserolitrinitraatti (NG), 2,4,6-trinitrotolueeni (TNT), 2,4-dinitrotolueeni (2,4-DNT), 2,6-dinitrotolueeni (2,6-DNT), 2-amino-4,6-dinitrotolueeni (2-AT), 4-amino-2,6-dinitrotolueeni (4-AT), 1,3-dinitrobensoeni (DNB), 1,3,5-trinitrobensoeni (TNB), 1,3,5-trinitroheksahydro-1,3,5-triaziini (RDX), oktahydro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetratsokiini (HMX), pentaerytritolitetrinitraatti (PETN), etyyliisentralliitti (EC) ja difenyyliamiini (DFA).

Laadun varmistaminen

Tarkkailu tehdään näytteet ottavan tahon laatujärjestelmän ja -ohjeiden mukaisesti. Näytteenottoon käytetään mahdollisuuksien mukaan näytteenottajaa, jolla on vesiympäristönäytteenottajien henkilösertifikaatti.

Analyysit tehdään analysoivan laboratorion laatujärjestelmän mukaisesti. Liukoisten metallien pitoisuudet analysoidaan suodatetuista näytteistä. Mahdollisuuksien mukaan käytetään sertifioituja menetelmiä.

Mikäli näytteenoton yhteydessä havaitaan tekijöitä, jotka estävät näytteenoton toteuttamisen tarkkailuohjelman mukaisella tavalla, asiasta ilmoitetaan välittömästi hankkeen ohjausryhmään kuuluville tahoille ja sovitaan tarvittavista toimenpiteistä.

Jätteet

Jätteiden määriä seurataan jatkokäsittelyyn lähetettävien jätteiden määrien perusteella.

Raportointi

Käytönseurannasta laaditaan vuosittain yhteenveto, jossa on kirjattuna kuukausittaiset ja vuoden aikana kertyneet laukausmäärät radoittain. Lisäksi yhteenvedossa on laskettu taustavallin kertyneiden haitta-aineiden kuormitus radoittain. Yhteenveto toimitetaan vuosiraportissa ympäristöviranomaisille.

Mahdolliset ampumaradan melusta aiheutuvat häiriöilmoitukset liitetään vuosiraporttiin.

Pohja- ja pintavesien tarkkailusta laaditaan raportti kuukauden kuluessa tulosten valmistumisesta. Raportti toimitetaan Puolustushallinnon rakennuslaitokselle ja Kemiön varikko-osastolle sekä kunnan ja alueelliselle ympäristöviranomaiselle.

Raportissa esitetään:

- näytteenottopaikat kartalla,
- pohjavedenpinnan korkeustasot,
- näytteenoton aikana tehty aistinvaraiset havainnot (ulkonäkö ja haju),
- näytteenoton suoritus ja säätila,

- laboratorion analyysitodistukset,
- tulosten yhteenvetotaulukot,
- tarkkailun alkuvaiheen jälkeen graafisia kuvaajia, jotka havainnollistavat pitoisuustasojen vaihteluita ja
- arvio jatkotarkkailun tarpeesta sekä esitys mahdollisista muutoksista tarkkailuohjelmaan.

Tuloksia verrataan edellisten näytteenottokertojen tuloksiin. Lisäksi pohjavesinäytteiden tuloksia verrataan talousveden laatuvaatimukseen (STM 401/2001) sekä pohjaveden ympäristölaatunormeihin (VNA 341/2009). Räjähdysaineille ei ole Suomessa annettu ympäristölaatunormeja tai talousveden laatuvaatimuksia. Yleisimmin viitattu ohjearvojen antaja on USA:n EPA (Environmental Protection Agency), joka on esittänyt juomaveden ohjearvoksi TNT:lle ja RDX:lle 2 µg/l. Terveys- tai ympäristöriskiä ei tätä pienemmillä pitoisuuksilla ole katsottu olevan.

Mikäli aistihavaintojen tai tarkkailun tuloksena todetaan merkittävää pitoisuuksien kasvua tai muita poikkeuksellisia muutoksia veden laadussa, ilmoitetaan havainnosta välittömästi valvovalle viranomaiselle.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydentäminen

Hakemusta on täydennetty 14.3.2017 ja 18.8.2017.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu kuuluttamalla Kemiönsaaren kunnan ilmoitustaululla 5.4.–5.5.2017. Kuulutusta koskeva ilmoitus on julkaistu Annon-sbladet-lehdessä 6.4.2017. Asiakirjat ovat olleet nähtävillä kuulutusajan Kemiönsaaren kunnanvirastossa (Vretantie 19). Lisäksi hakemuksesta on erikseen tiedotettu 30.3.2017 päivätyllä kirjeellä tiedossa oleville asianosaisille. Kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat olleet luettavissa osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Lausunnot

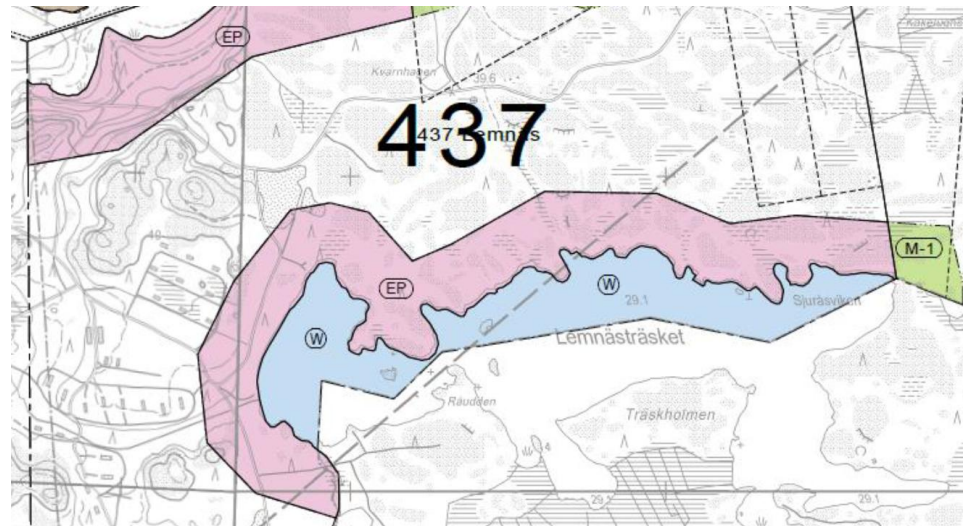
Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnot Kemiönsaaren kunnalta, Kemiönsaaren kunnan ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu- ja kaavoitusviranomaisilta, Kemiönsaaren Vedeltä sekä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat-vastuualueelta.

Kemiönsaaren kunnan kaavoitusviranomaisen 3.5.2017:

Alueella on voimassa maakuntakaava, jossa alue on osoitettu Erityistointojen alueeksi (E), jolla on osoitettu valtakunnallisesti, maakunnallisesti

tai seudullisesti merkittävät, Puolustusvoimien, ampumaratatoiminnan, kivistötoiminnan, energia- ja jätehuollon sekä vesihuollon alueet ja kohteet.

Lemnästräsketin rannoilla on voimassa Kemiön rantayleiskaava, joka on vahvistettu 14.6.2005. Yleiskaavassa Lemnästräsketin rantaan on osoitettu Puolustusvoimien aluetta (EP). Ampumarata sijoittuu aivan kaava-alueen rajalle ollen pääosin kaavan ulkopuolella.

Ote Kemiön rantayleiskaavasta, ei mittakaavassa.

Alueen lähellä noin 1,5 km päässä ampumaradasta on vireillä Nordanå-Lövbölen tuulivoimaosayleiskaavan laatiminen. Tuulivoimaosayleiskaavaa työstetään edelleen, minkä johdosta se asetetaan uudelleen nähtäville. Samanaikaisesti pyydetään viranomaisten lausunnot.

Voidaan katsoa, että hanke ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai kaavan toteuttamiselle.

Kemiönsaaren Vesi 4.5.2017:

Kemiönsaaren Vesi ei vastusta Skinnarvikin ampumaradan ympäristölupaa, mutta esittää, että seuraavat seikat huomioidaan ympäristölupaa annettaessa.

1. Skinnarvikin kaivo on erittäin tärkeä vesilähde sekä Kemiönsaaren Vedelle että Skinnarvikin varikkoalueelle. Hakijan tulee tiedostaa, että Kemiönsaaren Veden asiakkaille toimitetun juomaveden tulee vastata laadultaan ja määrältään sille asetettuja ehtoja.
2. Hakijan tulee tarkkailla pohja- ja pintavettä säännöllisesti tarkkailuohjelman mukaisesti.
3. Skinnarvikin kaivon pilaantuminen olisi Kemiönsaaren Vedelle suuri taloudellinen katastrofi. Korvaavan vesilähteen (Tolfsnäs) käyttöönoton on arvioitu maksavan noin 750 000 euroa. Mikäli pohjavesi ampumaradasta johtuen pilaantuu, tulee Puolustusvoimien osallistua vesilähteen vaihtamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

4. Iskemäkohtien vallin seulominen tai massanvaihto tulee tehdä riittävällä taajuudella. Haitta-aineiden pääsy iskemävallista pohja- ja pintaveteen tulee estää.

Varsinais-Suomen ELY-keskus 16.5.2017:

Kaavoitus ja luonnonsuojelu

Varsinais-Suomen maakuntakaavassa Puolustusvoimien alue on merkitty erityistoimintojen alueeksi (E). Skinnarvikin ampumarata-alueen läheisyydessä sijaitsee luonnonsuojelu- ja muinaismuistoalueita. Yksityisten maalla oleva suojelualue Stusnäsin luonnonsuojelualue (Y5A201328) sijaitsee noin 4,3 km etelään, harjajensuojeluohjelmaan kuuluva Tolvnäsin Sandudden alue (H50020025) sijaitsee n. 1,8 km pohjoiseen, rantojen suojeluohjelmaan kuuluva Purunpää-Olmos-Falkön alue (RS0020012) sijaitsee noin 3,7 km lähteen, VPD Natura-alue (90200062), jonka suojeluperuste on mm. kapea murtovesilahti, sijaitsee noin 7,3 km kohteesta lounaaseen ja esihistoriallinen asuinpaikka (Skinnarvik 1) sijaitsee kohteesta luoteeseen noin 270 m:n etäisyydellä.

Käytettävissä olevien tietojen mukaan ampumarata-alueella ei ole erityisiä luonnonsuojellisia arvoja eikä ELY-keskuksella ole hakemukseen huomautettavaa luonnonsuojelun kannalta.

Melu

Ampumaradalla tehdyn ympäristömeluselvityksen mukaan ampumarata-melusta annettu vapaa-ajanasuntojen ohjearvo (60 dB L_{Amax}) ylittyy viidellä loma-asuntokiinteistöllä. Lähin loma-asunto on noin 850 metrin päässä ampumaradasta. Laukaismääriä ei ole otettu huomioon melualueita määriteltäessä.

Valtioneuvoston päätöksessä (53/1997) on määriteltä ampumaradoilla sovellettavat melutason ohjearvot. Ympäristölupakäsittelyssä ohjearvoja sovellettaessa on otettava huomioon ampumaratatoiminnan luonne, kuten ampuma-ajat, laukaismäärät ja ampumalajit sekä alueen käyttö ja merkitys.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että lupaharkinnassa ampumaratamelusta annetut ohjearvot tulisi huomioida ja niiden perusteella määrittää tarvittaessa tekniset tai toiminnalliset meluntorjuntatoimenpiteet. Poikkeaminen ohjearvosta vaatii selkeitä perusteluja, esimerkiksi erittäin vähäistä laukaismäärää ja ampumatoiminnan ajallista sijoittumista niin, että sen aiheuttama häiriö ympäristössä on vähäistä.

Maaperän suojelu

Skinnarvikin ampumaradalla vuosina 2013–2014 tehdyissä maaperäselvityksissä radan taustavallissa todettiin luotijäämiä vain vähän pintakerroksessa. Taustavallissa todettiin lyijyn pitoisuuksia, jotka ylittivät suurimmil-

laan ylemmän ohjearvon sekä antimonin pitoisuus, joka ylitti kynnysarvon. Otetuissa sedimenttinäytteissä ei todettu merkittävästi ampumaratatoiminnasta mahdollisesti peräisin olevia metalleja. Ainoastaan arseenin pitoisuus ylitti hieman kynnysarvotason.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että taustavallin iskemäkohtien kunnostus tulee toteuttaa säännöllisesti. Tarvittaessa tulee huolehtia siitä, että maaperään ja pohjaveteen ei kulkeudu haitta-aineita. Viimeistään toiminnan loputtua radan pitäjän on selvitettävä maaperän tila ja tarvittaessa puhdistettava alue.

Vesiensuoielu

Ampumarata sijaitsee kalliomäkien välissä hiekkamaalla, joka viettää järveen päin. Lemnästräsket-järvi on noin 100 metrin päässä ampumaradasta kaakkoon. Hakemuksen mukaan maaperä ratojen ja järven välillä on todennäköisesti hyvin vettä johtavaa hiekkaa. Lemnästräsket -järvestä vuosina 2013–2014 otetuista pintavesinäytteistä analysoidut kaikkien metallien liukoiset ja kokonaispitoisuudet alittivat pintaveden ympäristölaatunormit.

Lemnästräsketin ekologinen tila on erinomainen ja kemiallinen tila on hyvä. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että ampumaradan toiminta ei saa vaarantaa järven ekologista tilaa.

Ampumaradan eteläpuolella noin 150 metrin päässä on Skinnarvikin tärkeä pohjavesialue (1-luokka). Pohjavesialueella sijaitseva Skinnarvikin pohjavedenottamo on noin kilometrin päässä ampumaradasta lounaaseen. Karttatietojen perusteella pohjavesialueen ja ampumaradan välissä on suoraa hydraulista yhteyttä rajoittavia kalliokohoumia. Ampumaradalta voi kuitenkin olla hydraulinen yhteys pohjavesialueelle järven kautta, sillä pohjavesialueen pohjavesi muodostuu osittain rantaimetytyksellä Lemnästräsketistä.

Hakemuksen mukaan ampumaradan vesivaikutuksia seurataan haitta-aineiden mahdollisella kulkeutumisreitillä tarkkailuohjelman mukaisesti kahdesta pohjavesiputkesta ja Lemnästräsket-järvestä joka toinen vuosi. Tarkkailuohjelmaan kuuluu lisäksi pohjavesialueella sijaitsevien varastojen pohjavesivaikutusten tarkkailu. Vuosina 2013-2014 tehdyissä tutkimuksissa kulkeutumisreiteille asennettujen havaintoputkien vesinäytteiden liukoiset metallipitoisuudet alittavat pohjaveden ympäristölaatunormit.

Ensimmäinen ampumaradan ja varastoalueen pohjaveden tarkkailuohjelman mukainen näytteenotto tehtiin vuonna 2015. Alueen pohjaveden pH on tutkimuksen mukaan lievästi hapanta. Ampumaradan kahdessa pohjavesiputkessa havaittiin vähäisiä määriä räjähdysainetta TNT ja sen hajoamistuotetta 4-AT. Havaintoputket eivät sijaitse pohjavesialueella.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että ennalta arvioiden tarkkailutulosten perusteella ampumaradan toiminta ei aiheuta merkittävää vaaraa Skinnarvikin pohjavesialueelle tai Lemnästräsket-järvelle. Toiminnan pohjavesivaikutusten tarkkailu tulee toteuttaa ampumarataa, Lemnästräsket-järveä ja varastoaluetta koskevan tarkkailuohjelman mukaisesti. Tarkkailun

pohjavedenpinnan korkeuden tulokset tulee ilmoittaa N2000 järjestelmässä. Tarkkailua voidaan myöhemmin muuttaa valtion valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla, mikäli tulokset tai muut olosuhteet sitä edellyttävät.

Kemiönsaaren kunnan rakennus- ja ympäristövalvontalautakunta 17.5.2017:

Valtioneuvoston päätöksen ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (53/1997) mukaan melutaso ($L_{A_{max}}$) ei saa ylittää 60 dB alueilla, joilla on loma-asuntoja. Rakennus- ja ympäristövalvontalautakunta katsoo, että lupaviranomaisen tulee harkita lupamääräyksiä melunvaimennuksen toimenpiteistä, koska ampumaradan toiminta aiheuttaa tällä hetkellä ohjearvon 60 dB ($L_{A_{max}}$) ylittymistä lähellä olevien loma-asuntojen luona.

Sadevesi imeytyy alueella helposti pohjaveteen. Vaaran minimoimiseksi tulee harkita toimenpiteitä, joilla epäpuhtauksien huuhtoutuminen pohjaveteen ampumaradan rakenteista (valleista) saadaan ehkäistyä. Maaperän puhdistamisen tarve tulevaisuudessa tulee huomioida.

Ampumaradan sijaintipaikalla tulee seurata säännöllisesti radan vaikutuksia pohjaveteen lupapäätöksessä määrättävän ohjelman mukaisesti. Näytteistä tulee analysoida ainakin pohjaveden pH sekä lyijyn (Pb), kuparin (Cu), arseenin (As), sinkin (Zn) ja antimonin (Sb) pitoisuudet.

Lupaviranomaisen tulee lupamääräyksellä ottaa kantaa pohja- ja pintaveden tarkkailuohjelman päivitystarpeeseen sekä olemassa olevien, ampumaradan ulkopuolella olevien näytteenottopaikkojen optimaalisuuteen.

Pohjaveden laadun seuranta tulee jatkaa myös vuoden 2019 jälkeen. Vastaavia parametrejä kuin pohjavedestä tulee jatkuvasti analysoida myös Lemnästräsket-järven pintavedestä.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta jätettiin yhteensä neljä muistutusta ja mielipidettä.

AA 24.4.2017 ja BB 5.5.2017 (erilliset, mutta saman sisältöiset muistutukset): Vastustan kyseessä olevaa ympäristölupahakemusta. Kiinteistömme, jolle toiminta aiheuttaa haittaa, on hankittu loma- ja vapaa-ajan käyttöön. Kiinteistöllä on lemmikkieläimiä ja lapsia, joita kyseisen toiminnan aiheuttama melu erityisesti haittaa.

Hakemuksessa mainitun ympäristömeluselvityksen mukaan vapaa-ajan asuntojen ohjearvo ylittyy kiinteistömme osalta. Hakemuksessa mainittujen toimintapäivien sekä -aikojen osalta haitta voidaan käsittää jatkuvaksi, viikon kaikkina päivinä aamusta iltaan tapahtuvana.

Mielestäni ampumaradan nykyinen sijainti, kun otetaan huomioon naapureille aiheutuva haitta, on väärä.

CC 2.5.2017: Ampumaradan hakemuksenmukainen käyttö melurajan ylityksineen haittaa loma -asunnon lomakäyttöä.

DD 4.5.2017: Suunniteltu ampumarata vaikuttaisi merkittävästi loma- ja virkistyskäyttöön tarkoitetun kiinteistön viihtyvyyteen. Meluhaitta tulisi olemaan merkittävä ja toimintapäiviä radalla tulisi olemaan n. 100, joka on todella paljon. Sen lisäksi, että kaikesta tästä koituisi merkittävää haittaa ihmisille, tulisi tästä kärsimään myös ympäristön luonto, eläimet ja erittäin rikas linnusto. Ko. seutu on erittäin rauhallista ja hiljaista, nyt suunniteltu ampumarata muuttaisi meluhaittoineen ympäristön luonteen ihan kokonaan.

Vastustan hanketta jyrkästi. Itsekin Skinnarvikissa vierailleena tiedän, että armeijan alue siellä on melkoisen suuri. Toiminnalle löytyy varmasti parempikin paikka, josta loma- ja paikallisasukaille ei koidu näin suurta haittaa.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta esittää vastineessaan 3.7.2017 lausunnoista ja muistutuksista seuraavaa:

Lausunnot

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lausunnossaan katsonut, että lupaharkinnassa tulisi huomioida ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (53/1997) mukaiset ohjearvot ja niiden perusteella määrittää tarvittaessa tekniset ja toiminnalliset meluntorjuntatoimenpiteet.

Edellä mainitun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 1 momentin mukaan ampumaradan aiheuttamien meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää A-painotettuna enimmäistasona impulssiakavakiolla (L_{Amax}) määritettynä asumiseen käytettävillä alueilla 65 desibeliä ja loma-asumiseen käytettävillä alueilla 60 desibeliä. Päätöksen 3 §:n mukaan ohjearvoja sovellettaessa on otettava huomioon ampumaratatoiminnan luonne, kuten ampuma-ajat, laukausmäärät ja ampumalajit sekä 2 §:ssä tarkoitetun alueen todellinen tai suunniteltu käyttö ja merkitys.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että Skinnarvikin ampumaradan 60 dB melualueella on viisi loma-asuntoa, joista kolme sijaitsee myös 65 dB melualueella (ks. lupahakemuksen liite A3). Melualueella 65 dB ei ole yhtään vakituista asukasta.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan arvion mukaan valtioneuvoston päätöksen mukaisten ohjearvojen saavuttaminen merkitsisi sitä, että radan ampumakatokset tulisi rakentaa C-tyyppisiksi. Tämän lisäksi taustavallia tulisi korottaa merkittävästi. Toimenpiteiden alustava kustannusarvio on yhteensä noin 200 000 euroa.

Puolustusvoimat ei ole suunnitellut toteutettavan ampumaradalle edellä selostettuja teknisiä meluntorjuntatoimenpiteitä, sillä radalla ammuttava laukauss määrä on vähäinen; radalla on ammuttu vuosina 2015 ja 2016 noin 15 000 laukausta vuodessa. Ampumaradalla ei myöskään ammuta päivittäin; vuonna 2015 ampumapäiviä oli 64 ja vuonna 2016 puolestaan 53. Näin ollen hiljaisten päivien määrä on molempina vuosina ollut noin 300. Ampumaradan toiminta ajoittuu pääsääntöisesti päiväaikaan ja melulle altistuvien määrä on edellä lausuttuun viitaten vähäinen. Ampumaradan toiminta alueella on vakiintunutta, sillä rata on ollut alueella noin 30 vuotta. Ampumatoimintaa on tarkoitus jatkaa kuten tähänkin asti, eikä toiminnassa siten ole tapahtumassa muutosta. Ampumaradan toiminnasta ei ole tehty meluhäiriöilmoituksia.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että toiminnasta aiheutuvaa meluhaittaa voidaan edellä mainittuihin seikkoihin viitaten pitää siinä määrin vähäisenä, ettei teknisiä meluntorjuntatoimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia voida pitää perusteltuina eikä oikeasuhteisina.

Edellä kuvatut seikat tulisi huomioida ympäristöluvassa siten, ettei valtioneuvoston päätöksen mukaisia ohjearvoja aseteta raja-arvoina. Tätä puoltaa myös se, että valtioneuvoston päätöksen 1 §:n mukaan päätöstä sovelletaan ampumaratojen aiheuttamien meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Päätöstä ei siten ole tarkoitettu sovellettavaksi ympäristölupaharkinnassa. Toisaalta päätöksessä mainitut ohjearvot ovat ohjeellisia, eivät sitovia, josta syystä ympäristöluvassa on mahdollista asettaa myös muunlaisia ohje-/raja-arvoja.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että melumääräys voitaisiin kirjata raja-arvojen sijaan esimerkiksi siten, että ampumaradan melualue ei saa laajentua. Tällainen lähestymistapa mahdollistaisi olemassa olevan toiminnan jatkumisen, mutta rajoittaisi toiminnan laajentumisen siten, että melusta voisi muodostua kohtuuttomana pidettävää rasisusta. Mikäli ympäristöluvassa on välttämätöntä määrätä melun raja-arvo, tulisi raja-arvoksi asettaa lähimmillä loma-asuinkiinteistöillä 70 dB (vrt. ESAVI:n päätös Nro 228/2014/1, 13.11.2014), jotta raja-arvo ei johtaisi kohtuuttomana pidettäviin toimenpiteisiin.

Lisäksi Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että teknisten meluntorjuntatoimenpiteiden sijaan melun häiritsevyyttä voidaan rajoittaa toiminnallisoin keinoin. Melun häiritsevyyttä vähentää merkittävästi tälläkin hetkellä se, että ampumaradan toiminta keskittyy pääosin päiväaikaan. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että teknisten meluntorjuntatoimenpiteiden sijaan melun häiritsevyyttä pyritäisiin vähentämään toiminnallisoin keinoin. Tällöin ympäristöluvassa asetettavat ampumaradan toiminta-ajat voisivat olla lupahakemuksessa (BM15861) esitetystä (ma–su klo 7–22) poiketen arkisin kello 8–19 ja muina päivinä kello 10–16. Toiminta-ajoista tulee voida poiketa 10 erillisen tapahtuman osalta vuodessa. Toiminta-aikoja koskeva poikkeamistarve on kuvattu tarkemmin lupahakemuksessa.

Maaperän suojelua koskevilta osin Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta viittaa ympäristölupahakemuksen täydennykseen (BN 1833, 13.3.2017), jonka mukaan toiminnan aikaista maaperän kunnostustarvetta ei ole. Näkemys perustuu ampumaradan riskinhallintatarveselvitykseen (lupahakemuksen liite 13B), jonka mukaan ampumaradan haitta-aineista ei aiheudu merkittävää terveysriskiä tai ympäristöriskiä. Haitta-aineiden kulkeutuminen rata-alueelta ympäristöön on arvioitu merkityksettömäksi tai vähäiseksi. Riskinhallintamenetelmäksi on esitetty säännöllistä pohjavesitarkkailua sekä kahden vuoden välein otettavia vesinäytteitä. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta katsoo, että riskienhallintaselvityksen perusteella ELY-keskuksen näkemystä taustavallin iskemäkohtien kunnostuksesta säännöllisesti ei voida pitää tarpeellisena.

Lisäksi todetaan, että toiminnan mahdollisia vaikutuksia pohja- ja pintaveiteen tarkkaillaan tarkkailuohjelman mukaisesti (ympäristölupahakemuksen liite 1 6D).

Kemiönsaaren kunta on lausunnossaan tuonut esille melunhallintatoimenpiteiden ja vesienhallintatoimenpiteiden mahdollista tarvetta sekä tarkkailuohjelman tarpeellisuuteen liittyviä seikkoja. Kunnan lausunnon sekä Vesiliikelaituksen johtokunnan lausunnossaan esittämien seikkojen osalta Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta viittaa edellä ELY-keskuksen lausunnon johdosta esille tuomiinsa seikkoihin. Kemiönsaaren kunnan kaavoitusyksikkö on lausunnossaan todennut, ettei hanke aiheuta haittaa kaavoitukselle tai kaavan toteuttamiselle.

Muistutukset

EE kuolinpesä (**AA** ja **BB**) on muistutuksessaan ilmoittanut vastustavansa ympäristöluvan myöntämistä ampumaradalle toiminnasta aiheutuvan melun vuoksi. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta viittaa edellä esille tuomiinsa seikkoihin koskien radan laukausmäärää, ampumapäivien määrää sekä toiminnan sijoittumista päiväaikaan. Mainitut seikat huomioon ottaen toiminnasta aiheutuvaa meluhaittaa voidaan pitää objektiivisesti arvioiden vähäisenä. Ympäristönsuojelulain (527/2016) 49 §:ssä säädetyt edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa.

CC muistutuksen mukaan ampumaradan toiminnasta aiheutuva melu haittaa hänen loma-asunnon käyttöä. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa, että muistuttajan kiinteistö sijaitsee osin melualueella 60 dB (L_{Amax}) ja osin melualueella 65 dB (L_{Amax}). Kiinteistöllä oleva vapaa-ajan asunto sijaitsee kuitenkin 60 dB melualueen ulkopuolella noin 1 700 metrin etäisyydellä ampumaradasta. Tämä ja jo edellä esille tuodut, ampumaradan toimintaan liittyvät seikat huomioon ottaen toiminnasta ei voida katsoa aiheutuvan sellaista melua, että se haittaisi loma-asunnon käyttämistä.

DD muistutuksen mukaan suunniteltu ampumarata vaikuttaisi merkittävästi heidän kiinteistönsä käyttöön. Muistutuksen mukaan ko. seutu on erittäin rauhallista ja hiljaista ja nyt suunniteltu ampumarata muuttaisi

meluhaittoineen ympäristön luonteen kokonaan. Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta toteaa edellä lausuttuun viitaten, että kyseinen ampumarata on ollut alueella jo usean vuosikymmenen ajan. Kysymyksessä ei ole uusi ampumarata. Käytettävissä olevien tietojen mukaan ko. kiinteistöllä ei ole vakituista/loma-rakennusta. Muistutuksessa esitetyistä seikoista voidaan päätellä, ettei ampumaradan toiminnasta ole mitä ilmeisimmin aiheutunut muistuttajalle meluhaittaa.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myöntää Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnalle ympäristöluvan Skinnarvikin ampumaradan toimintaan Kemiönsaaren kunnassa kiinteistöllä 322-437-1-7.

Toiminnassa on noudatettava hakemusta ja seuraavia lupamääräyksiä:

Radan käyttö ja toiminta-ajat

1. Ampumaradalla saa ampua hakemuksen mukaisilla tai ympäristövaikutuksiltaan vastaavilla aseilla seuraavilla radoilla:

- rata 1: 100/150 m:n kiväärirata ja
- rata 2: 25 m:n pistoolirata.

Radoilla saa ampua vain taustavallia vasten asetettuun maaliin.

2. Ampumaradan käyttö on sallittu:

ma–pe klo 8–19 ja
la–su klo 10–16.

Toiminta-ajoista voidaan poiketa Puolustusvoimien sotilaskoulutuksen mukaisissa ammunnoissa erityisten syiden, kuten pimeäämmuntojen, takia enintään 10 kertaa vuodessa.

Ampumaradan käyttö on kokonaan kielletty pitkäperjantaina, 1. ja 2. pääsiäispäivänä, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä.

Muut kuin Puolustusvoimien koulustoittoimintaan liittyvät välttämättömät ammunnat on kielletty kokonaan viikonloppuisin (la ja su) sekä kaikkina arkipäivinä.

Tätä määräystä on noudatettava 1.6.2018 alkaen.

Tiedottaminen ja vastuut

3. Ampumaradan käyttöajoista on tiedotettava ampumarata-alueelle sijoitetuilla tauluilla tai muulla tavoin siten, että kaikki rataa käyttävät ovat niistä tietoisia. Ampuminen käyttöaikojen ulkopuolella on estettävä. Toimintaajoista poikettaessa ampuma-ajoista on ilmoitettava luvan saajan internet-sivuilla.

Ampumaradalla ammuttaessa paikalla on aina oltava vastuuhenkilö, joka vastaa ammuntojen turvallisuudesta, ratojen oikeasta käytöstä sekä toiminta-aikojen ja muiden käyttöä koskevien määräysten noudattamisesta.

4. Ampumaradalle on nimettävä vastuuhenkilö, joka vastaa ampumaradan toiminnasta ja rakenteiden toimivuudesta. Vastuuhenkilön tulee olla perehtynyt ampumaradalla olevaan ympäristönsuojelutekniikkaan, jätehuoltoon sekä toiminnan tarkkailuun, sekä olla selvillä ympäristölupapäätöksestä ja sen määräyksistä sekä keinoista, joilla ampumaradan ympäristövaikutuksia voidaan ehkäistä ja vähentää. Vastuuhenkilön ja hänen varahenkilönsä yhteystiedot on ilmoitettava Varsinais-Suomen ELY-keskukselle ja Kemijoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuukauden kuluessa tämän päätöksen antamisesta. Mikäli vastuuhenkilön yhteystiedot muuttuvat, on muutoksesta ilmoitettava edellä mainituille viranomaisille viipymättä.

Melu ja meluntorjunta

5. Ampumaradan toiminta on järjestettävä siten, että aktiivisen ammuntopäivän aiheuttama impulssikorjattu (+12 dB) keskiäänitaso ei ylitä toiminta-aikana päivällä (klo 8–19) arvoa 55 dB (L_{Aeq}) lähimmillä vakituiseen ja loma-asumiseen käytettävillä kiinteistöillä.

Mikäli toiminnassa tai radan ympäristön olosuhteissa tapahtuu muutoksia, tulee meluraja-arvojen saavuttaminen todentaa ensisijaisesti laskentamallitarkastelulla. Radan ympäristössä kasvavan puuston melua vaimentava vaikutus tulee huomioida melun leviämisessä, mikäli ampumaradan ympäristössä suunnitellaan hakkuita. Laskentamallinnuksen on oltava avoin, dokumentoitu ja siitä on toimitettava valvontaviranomaiselle lähtötiedot, joiden perusteella viranomainen tai sen käyttämä asiantuntija voi tarvittaessa toistaa tai varmistaa laskennan tulokset.

Ratarakenteet, maaperä sekä pinta- ja pohjavedet

6. Mikäli rata-alueelle kulkeutuu ulkopuolisia sade- ja sulamisvesiä, tulee vesien kulkeutuminen estää esimerkiksi niskaojin.
7. Taustavallien, ampumapaikkojen edustojen, taululaitteistojen edustojen ja suojavallien sekä muiden ammusjätteelle altistuvien alueiden, rakenteiden, laitteiden ja ratkaisujen tulee olla sellaiset, että ammusjäte ja haitta-ainepitoinen maa voidaan tarvittaessa poistaa.
8. Taustavallin iskemäkohdista on seulottava ammusjäte tai tehtävä massanvaihto 31.12.2019 mennessä. Sen jälkeen seulonta/massanvaihto on teh-

tävä kunkin ampumapaikan kohdalta 10 000 toteutuneen laukauksen välein. Luvan saajan tulee esittää valvovalle viranomaiselle suunnitelma työn toteuttamisesta ja jätteiden käsittelystä kuukausi ennen toimenpiteiden aloittamista.

Pinta- ja pohjavesitarkkailun tulosten perusteella valvova viranomainen voi määrätä maaperän sekä pohja- ja pintavesien suojelun tehostamisesta.

9. Aina kun rata-alueilla sijaitsevaa maaperää kaivetaan, on käsiteltävien maa-ainesten laatu selvitettävä ennen töihin ryhtymistä. Haitta-ainepitoisten aineiden poistamisesta ja käsittelystä on ilmoitettava Varsinais-Suomen ELY-keskukselle, joka päättää kunnostuksen menettelytavasta.

Jätteet ja niiden käsittely ja hyödyntäminen

10. Ampumaradalla on oltava käyttäjämäärään suhteutettuna riittävästi käymälöitä, myös kilpailuiden ja muiden tapahtumien aikana. Uloste ja virtsa on kerättävä tiiviiseen astiaan. Käymäläjätteiden tyhjennyksistä ja käsittelystä on raportoitava määräyksen 18. mukaisesti.
11. Jätehuollossa tulee noudattaa ympäristönsuojelulain (527/2014), jätelain (646/2011) ja niiden nojalla annettujen asetusten mukaisia jätehuoltoa koskevia yleisiä vaatimuksia, kuten:
 - a) Toiminnassa syntyvistä ja käsiteltävistä jätteistä on pidettävä kirjaa. Kirjanpitoon on sisällytettävä jätelain 119 §:n edellyttämät tiedot, jotka on säilytettävä vähintään kuusi vuotta.
 - b) Vaaralliset jätteet on varastoitava erillään toisistaan suljetuissa ja asianmukaisesti merkityissä astioissa katetulla ja tiiviillä alustalla siten, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
 - c) Jätteet saa luovuttaa kuljetettavaksi vain jätelain mukaan rekisteröityneelle jätteenkuljettajalle. Vaarallisten jätteiden siirroista, kuten pilaantuneita maa-aineksia tai ammusjätteitä luovutettaessa, tulee laatia jätelain 121 §:n mukainen siirtoasiakirja. Siirtoasiakirja tai sen jäljennös on säilytettävä vähintään 3 vuotta.
 - d) Jätteet on toimitettava paikkaan, jolla on ympäristölupa jätteen vastaanottamiselle. Loppukäsittelyyn toimitettavasta muusta kuin talousjätteeseen verrattavasta jätteestä on esitettävä kaatopaikkakelpoisuus kaatopaikan pitäjälle ja pyynnöstä valvontaviranomaiselle.
 - e) Jätteiden määrä tulee selvittää punnitsemalla tai tarkkailusuunnitelmassa hyväksytyllä menetelmällä.
 - f) Syntyvät jätteet tulee luokitella valtioneuvoston asetuksen jätteistä (179/2012) liitteen 4 mukaisiin nimikkeisiin.

Kierrätettävät jätteet, kuten ammus- ja hylsyjäte sekä puu-, pahvi- ja pakkausjäte, on lajiteltava ja toimitettava hyödynnettäväksi.

Huolto- ja tarkkailumääräykset

12. Ampumaratarakenteiden kuntoa ja toimivuutta on tarkkailtava säännöllisesti. Rakenteita on huollettava ja vauriot korjattava viipymättä

Ampumapaikkojen edustalta on kerättävä hylsyt ja muut ampumajätteet säännöllisesti.

Edellä tarkoitetut toimenpiteet on kirjattava jäljempänä määräyksessä 17. tarkoitettuun kirjanpitoon.

13. Skinnarvikin ampumaradan toiminnan vaikutuksia pohja- ja pintavesiin on tarkkailtava. Pohjavesinäytteet on otettava ainakin havaintoputkista 1414X001, 1414X002 ja 1414X008 (vedenottoamo) sekä ampumarata-alueelle asennettavasta pohjavesiputkesta. Putki tulee asentaa taustavallin läheisyyteen pohjaveden virtaussuuntaan. Pintavesinäyte otetaan Lämna-träsket-järvestä (esim. pisteestä 1414X003). Rata-alueelle sijoitettavasta uudesta pohjavesiputkesta veden laatua tarkkaillaan vuosittain, muista tarkkailupisteistä joka toinen vuosi.

Näytteenoton yhteydessä on kirjattava pohjaveden pinnankorkeus, näytteen lämpötila sekä havainnot hajusta ja ulkonäöstä. Pohjavedenpinnan korkeuden tulokset tulee ilmoittaa N2000-järjestelmässä.

Vesinäytteistä on määritettävä ainakin seuraavat ominaisuudet ja pitoisuudet: sähkönjohtavuus, happipitoisuus, pH, sameus, orgaaninen aines, liennut orgaaninen hiili (DOC) sekä metallien (antimoni, arseeni, kupari, kromi, lyijy, nikkeli ja sinkki) kokonais- ja liukoiset pitoisuudet. Lyijyn ja nikkelin pitoisuudet on määritettävä pintavedestä biosaatavina pitoisuuksina.

Pohjavesinäytteenoton tuloksia on verrattava vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1040/2006) liitteen 7 A mukaisiin pohjaveden ympäristölaatonormeihin (haitta-aineet) ja pintavesituloksia (Lämna-träsket) talousveden kemiallisiin laatuvaatimuksiin (STMA 461/2000) sekä vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (VNA 1022/2006, muutos 1308/2015) liitteen C2 ympäristölaatonormeihin.

Vesien tarkkailutulokset on toimitettava Varsinais-Suomen ELY-keskukselle sekä Kemiönsaaren kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Kemiönsaaren Vedelle viikon kuluessa tulosten valmistumisesta.

Mikäli haitta-ainepitoisuudet ylittävät vertailuarvot, tulee luvan saajan kuukauden kuluessa tulosten valmistumisesta tehdä Varsinais-Suomen ELY-keskukselle selvitys haitta-ainepitoisuuksien ylittymisen syistä sekä esitys ampumaradan päästöjen vähentämiseksi ja vesien jatkotarkkailutarpeesta.

14. Luvan saajan on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen antamisesta Varsinais-Suomen ELY-keskukselle ja Kemiönsaaren kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle päivitetty tarkkailusuunnitelma,

johon on koottu ampumaradan toiminnan käyttötarkkailu sekä päästöjen ja ympäristövaikutusten tarkkailut. Suunnitelmaan tulee liittää kartta, johon on merkitty ampumaradat, vakituiset asunnot, loma-asunnot ja vedenlaadun tarkkailupisteet sekä alueet, joilla on haitta-ainepitoisia (yli asetuksen 214/2007 mukaisen kynnyksarvon) maa-aineksia. Lisäksi suunnitelmaan on liitettävä selvitys näytteenoton laadunvarmennuksesta. Tarkkailusuunnitelma on pidettävä ajan tasalla.

15. Tarkkailua voidaan tarvittaessa muuttaa valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta, lupamääräysten noudattamisen valvottavuutta eivätkä tarkkailun kattavuutta.
16. Ympäristöluvassa määrätyt mittaukset, näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen sopivilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä. Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittausmenetelmät ja niiden mittausepävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta.

Kirjanpito ja raportointi

17. Ampumaradan toiminnasta on pidettävä kirjaa. Kirjanpitoon on merkittävä jäljempänä määräyksessä 18. tarkoitetut vuosittaisia raportointia varten tarvittavat tiedot. Kirjanpidon perusteena olevat asiakirjat, kuten ampumaradan käyttöä ja valvontaa koskevat tallenteet, tutkimus-, mittaus- ja tarkkailutulokset sekä jätteiden siirtoasiakirjat, tulee säilyttää vähintään kolmen vuoden ja jätekirjanpito vähintään kuuden vuoden ajan. Kirjanpito on pyydettyäessä esitettävä ja siitä on tehtävä yhteenvetoraportteja ympäristölupaa valvovalle viranomaiselle.
18. Luvan saajan on vuosittain helmikuun loppuun mennessä toimitettava Varsinais-Suomen ELY-keskukselle ja Kemiönsaaren kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle edellistä vuotta koskeva vuosiraportti, josta käyvät ilmi ainakin seuraavat tiedot:
 - ammuntopäivät, ratojen toiminta-ajat ja toiminta-ajoista poikkeavien ammuntojen määrä vuodessa, käytetyt aseet ja laukausmäärät radoittain sekä Puolustusvoimien ulkopuolisten käyttäjien osuus ammunnoista,
 - tiedot toimintaa koskevista lähialueen asukkaiden yhteydenotoista,
 - ampumaratarakenteiden kunnon tarkkailut ja tehdyt korjaustoimenpiteet,
 - yhteenveto vesien tarkkailutuloksista sekä mahdollisten meluselvitysten tuloksista,
 - suunnitellut ja toteutetut massanvaihdot/seulonnat sekä muut mahdolliset ympäristönsuojelutoimet,

- tiedot toiminnassa syntyvistä jätteistä, mukaan lukien poiskuljetetut raskasmetallipitoiset maa-ainekset ja ammusjätteet sekä käymäläjätteet, niiden määrä, käsittelytapa ja toimituspaikka sekä
- tehdyt kaatopaikkakelpoisuusselvitykset.

Vuosiraportointi ja vesien laadun tarkkailutulosten raportointi on tehtävä ensisijaisesti sähköisesti valvontaviranomaisen edellyttämällä tavalla. Jätteet on raportoitava ja luokiteltava jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) liitteen 4 jäteluettelon mukaisesti.

Toiminnan muuttaminen, keskeyttäminen ja lopettaminen

19. Toiminnan valvonnan ja päästöjen lisääntymisen kannalta merkittävistä muutoksista, toiminnan keskeyttämisestä tai esimerkiksi yksittäisen radan käytöstä poistamisesta on viipymättä ilmoitettava kirjallisesti valvovalle viranomaiselle.

Toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kolme kuukautta ennen ampumaradan toiminnan tai sen osatoiminnan lopettamista esitettävä valvovalle viranomaiselle yksityiskohtainen suunnitelma vesiensuojelua, maaperänsuojelua ja jätehuoltoa koskevista toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jos suunnitelman johdosta on tarpeen antaa ympäristönsuojelulain (527/2014) 94 §:n mukaisia määräyksiä, suunnitelma tulee siirtää toimivaltaisen ympäristölupaviranomaisen käsiteltäväksi.

Lopetettavaa lajirataa tai sen osaa koskeva lopettamissuunnitelma, joka sisältää valtioneuvoston asetuksen (214/2007) mukaisen maaperän puhdistustarpeen arvioinnin ja kunnostustoimenpiteet toteutusaikatauluineen, on esitettävä valvovalle viranomaiselle.

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupaharkinnan perusteet ja luvan myöntämisen edellytykset

Kyseessä on olemassa oleva toiminta, jolla ei aikaisempaa ympäristönsuojelulain tai ympäristölupamenettelylain mukaista lupaa. Ulkona sijaitsevan ampumaradan toiminnalla on ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan oltava lupa. Merivoimien varikko/Kemiön varikko-osasto on tehnyt ampumaradan toiminnasta ympäristönsuojelulain voimaannanolain mukaisen ilmoituksen, jonka perusteella Lounais-Suomen ympäristökeskus teki rekisteröintipäätöksen 25.2.2003 eikä ympäristölupaa ole sittemmin veloitettu hakemaan. Toiminta on näin ollen ollut laillisesti harjoitettua. Ampumarata on toiminut alueella vuodesta 1987 lähtien.

Kun ampumaratatoimintaa harjoitetaan tässä päätöksessä esitetyllä tavalla ja annettuja määräyksiä noudattaen, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä luonnonsuojelulain ja sen nojalla säädetyt vaatimukset.

Annetut lupamääräykset huomioon ottaen Skinnarvikin ampumaradan toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa, merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun tärkeän käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä naapureille. Määräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski sekä alueen kaavamääräykset. Toiminnassa käytetään parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia ratkaisuja ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi sekä parhaita käytäntöjä, joilla vähennetään toiminnan haittoja ympäristöön.

Kun toiminnassa noudatetaan annettuja lupamääräyksiä, ei toiminta ennalta arvioiden vaarana Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoaluetta koskevan vuosien 2016–2021 vesienhoitosuunnitelman pinta- ja pohjavesiä koskevia tavoitteita (Laki vesienhoidon järjestämisestä 1299/2004).

Lupamääräysten perustelut

Yleiset perustelut

Lupamääräykset ovat tarpeen toiminnasta aiheutuvan pinta- ja pohjaveden pilaantumisriskin ja meluhaittojen hallitsemiseksi. Alue sijaitsee vedenhankinnan kannalta tärkeän pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä ja alueen pohjavesi muodostuu rantaimetyymisellä. Ampumaradan melulle altistuu muutama vapaa-ajanasunto.

Ampumaratojen kansallinen BAT-julkaisu ”Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT). Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta” (Suomen ympäristö 4/2014) on soveltuvin osin huomioitu lupamääräyksissä. Skinnarvikin ampumaradan suhteellisen alhainen laukausmäärä ja käyttöaste huomioiden ympäristönsuojelutoimenpiteiksi on hyväksytty toiminta-aikojen supistaminen, taustavallin massojen vaihto/seulonta sekä pinta- ja pohjavesien seuranta, jotka ovat BAT-selvityksen mukaisia toimenpiteitä.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöistä, niiden ehkäisemisestä ja muusta rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, jätteistä ja niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä, toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä, ja muista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista tai sen vaaraa.

Määräys 1. Määräyksellä on rajattu ampumaradan toiminta, käytettävät aseet ja ampumaetäisyydet.

Määräys 2. Luvan saaja esitti vastineessaan hakemuksesta poikkeavia, rajoitettuja toiminta-aikoja, jotka on tässä päätöksessä hyväksytty ja määrätty sitoviksi toiminta-ajoiksi. Toimintaa on päätöksessä rajoitettu myös yleisinä juhlapäivinä, koska kiväärikaliiperisten aseiden aiheuttama melu koetaan häiritseväksi ja viihtyisyyttä alentavaksi erityisesti iltaisin, viikonloppuisin ja loma-aikoina. Toiminta-aikojen rajoittaminen on ensisijainen melunhallintatoimenpide radoilla, joiden laukausmäärä on 10 000–100 000 ls/a ja melulle altistuvia kohteita on vähän (alle 10). Skinnarvikin radalla ammutaan vuosittain 10 000–30 000 laukausta (enintään 40 000 ls) ja altistuvia vapaa-ajanasuntoja on viisi. Jotta kaikilla loma-asunnoilla päästäisiin kaikissa olosuhteissa päätöksen 53/1997 mukaisen enimmäisäänitason ohjearvon (60 dB) alle, tulisi sekä ampumakatoksia parantaa että taustavallia korottaa merkittävästi, jolloin kustannukset ammuttuun laukausmäärään nähden kohoaisivat kohtuuttomiksi. Rajoituksissa on otettu huomioon tarve Puolustusvoimien koulutuksen mukaisiin pimeäämmuntoihin.

Muita kuin Puolustusvoimien koulutusohjelman mukaisia ammuntoja on rajoitettu viikonloppuisin ja kaikkina arkipyhinä, jotta lähialueen loma-asukkaille saataisiin turvattua lepoaikaa.

Määräyksen voimaantulolle on annettu kohtuullisesti aikaa, jotta toiminta voidaan suunnitella määrätyn mukaiseksi.

Määräykset 3. ja 4. Lupamääräykset ovat tarpeen yleisen turvallisuuden kannalta sekä annettujen määräysten noudattamisen valvomiseksi ampu-maradalla, jolla on eri käyttäjätahoja. Asiantunteva ympäristöasioista vastaava hoitaja osaa minimoida toiminnan päästöt ja hän voi toiminnallaan välttää häiriötilanteiden muodostumisen. Päivitetyt yhteystiedot ovat tarpeellisia nopean tiedonkulun varmistamiseksi luvan saajien ja valvontaviranomaisten välillä erityisesti poikkeustilanteissa.

Määräys 5. on annettu melusta aiheutuvan terveystaitan ja kohtuuttoman rasituksen ehkäisemiseksi lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Toiminnan melua on rajoitettu siten, että aktiivisen toimintapäivän keskiäänitasolle on annettu raja-arvo, joka on melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen (993/1992) tasoinen. Keskiäänitasoraja ottaa huomioon päivittäisen laukausmäärän toiminta-aikana. Hakemukseen liitetyn ympäristömeluselvityksen (Akukon, 12.12.2012) mukaan valtioneuvoston päätöksen (53/1997) mukainen vapaa-ajan asunnoille annettu päiväajan laukauskohtainen enimmäisäänitason (L_{Amax}) ohjearvo 60 dB ylittyy viiden loma-asunnon kohdalla. L_{Amax} -arvo ei kuitenkaan ota laukausmääriä huomioon. Laukausmääriä ei ole huomioitu myöskään L_{Amax} -melualueita määritettäessä.

Melupäästöjen osalta luvan myöntämisen edellytysten voidaan katsoa täyttyvän, koska radan laukausmäärä on suhteellisen alhainen (alle 40 000 laukausta/vuosi), radalla ammutaan enimmäkseen pistooleilla, joiden enimmäismelutaso on 5–10 dB alhaisempi kuin rynnäkkökiväärin ja radan toiminta-aikoja ja -päiviä on lupamääräyksellä rajoitettu. Kyseessä on ole-

massa oleva toiminta, joka ei muutu nykyisestä. Toiminta on sijainnut alueella 30 vuotta. Radalla ei ole ilta- ja yöaikaista säännöllistä ammuntaa.

Rataa ympäröivä metsät vaimentavat laukausten melua. Ympäristömeluselvityksessä (Skinnarvikin ampumarata, ympäristömeluselvitys, Akukon Oy, 12.12.2012), jossa mm. toiminnasta aiheutuva päivääjan keskiäänitaso on laskettu, on käytetty 5 dB:n kasvillisuusvaimennusta. Tämä tulee huomioida meluntorjunnassa, jos radan ympäristössä suunnitellaan esim. metsänhakkuita. Radan ympäristö on Puolustusvoimien hallinnassa.

Ympäristöluvassa määrätty meluraja-arvot todennetaan ja niiden noudattamista valvotaan toiminnan muuttuessa ensisijaisesti laskentamallien ja hakemukseen laaditun meluselvityksen avulla. Melun mittaamista ei ole tarpeen määrätä, koska radan melumittaukset on tehty ja laukausten melun leviämistä ja melun haitallisuutta on arvioitu kattavasti lupahakemuksessa.

Määräykset 6.–9. Määräyksillä ehkäistään maaperän sekä pinta- ja pohjaveden pilaantumista. Rata-alueen ulkopuolisten vesien hallinnalla vähennetään vesimäärää, joka joutuu kosketuksiin haitta-ainepitoisen maaperän kanssa. Skinnarvikin vettä läpäisevästä maaperästä johtuen valumavesiä ei juurikaan muodostu.

Määräys 7. Hakemuksen mukaan ratojen taustavallia ei tässä yhteydessä kunnosteta, vaan sinne jää ylemmät ohjearvot ylittäviä lyijypitoisuuksia. Lisäksi mm. ampumapaikkojen edustalle kerääntyy haitta-aineita hienojakoisessa ja siten taustavalleihin päätyviä metalleja helpommin kulkeutuvassa muodossa. Koska toimintaa radalla aiotaan jatkaa, tulee toiminta ja rakenteet toteuttaa siten, että ammusjätteet ja haitta-ainepitoinen maa-aines on mahdollista poistaa säännöllisesti.

Määräys 8. Määräyksellä ehkäistään rata-alueilla olevien haitta-aineiden liukenemista pohjaveteen sekä määrätään haitta-ainepitoisen aineksen käsittelystä. Luvan saaja ei ole esittänyt hakemuksessa taustavalleihin maaperänsuojusrakenteita. Määräyksessä on hyväksytty luvan saajan esitys ammusjätteen seulomisesta/massanvaihtoista tietyin väliajoin, jolloin ehkäistään ammusten rapautuessa kiihtyvä haitta-aineiden kulkeutuminen vajoveden mukana. Mikäli seulonta/massanvaihto ei ole pinta- ja pohjavesitarkkailun tulosten perusteella riittävä toimenpide pilaantumisen ehkäisemiseksi, tulee suojausta parantaa esim. taustavallit kattamalla tai luotiloukuin.

Määräyksessä on otettu huomioon, että ampumarata sijaitsee noin 150 metrin päässä tärkeästä pohjavesialueesta, jolla sijaitsee Kemiönsaaren kunnan pohjavedenottamo. Pohjavesi virtaa radalta kohti Länmaträsketiä, josta pohjavesi muodostuu rantaimetytymisenä.

Määräys 9. Pilaantuneen maaperän käsittelyä koskeva määräys on annettu maaperän ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi ja pilaantuneiden maa-ainesten asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä alueilta poistettavien maa-ainesten laadusta.

Alueen maaperä katsotaan lähtökohtaisesti mahdollisesti pilaantuneeksi maaperäksi. Pilaantuneen maaperän puhdistaminen voi vaatia ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisen ilmoituksen tekemistä. Valtion valvontaviranomaisen kanssa on sovittava, missä määrin haitta-ainepitoisen maa-ainesten poistaminen on mahdollista ilman ilmoitusmenettelyä.

Määräys 10. Hakemuksen mukaan ampumarata-alueelle ei tule juoksevaa vettä eikä siellä ole viemärointiä, joten jätevesien käsittelystä ei ole tarpeen määrätä. Kuivakäymälästä ja käymäläjätteiden käsittelystä on määrätty Kemiönsaaren kunnan ympäristönsuojelumääräysten (7.12.2011, kohta 6.8) tasoisesti.

Määräys 11. Jätehuoltomääräyksellä pyritään edistämään jätteiden hyötykäyttöä ja varmistamaan, ettei käytöstä aiheudu ympäristölle haittoja. Jätteen haltijaa koskevat jätelain 8 §:n mukaiset yleiset velvollisuudet jätehuollon järjestämisestä. Lain mukaan ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta. Jos jätettä kuitenkin syntyy, jätteen haltijan on ensisijaisesti valmisteltava jäte uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä se. Jos kierrätys ei ole mahdollista, jätteen haltijan on hyödynnettävä jäte muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana. Jos hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on loppukäsiteltävä.

Pahvi-, puu- ja hylsyjätteet on toimitettava hyötykäyttöön, koska em. jätteiden hyödyntäminen aineena on mahdollista.

Kaatopaikkakelpoisuuden selvittäminen voi tulla kyseeseen ammuspitoisen maa-aineksen jatkokäsittelyä suunniteltaessa.

Jätelain 29 §:ssä määrätään jätteiden kuljettamisesta. Valtioneuvoston asetuksen jätteistä (179/2012) 8–9 §:issä säädetään vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä.

Määräys 12. Vallien ja rakenteiden kuntoa ja toimivuutta on edellytetty tarkkailtavaksi ja rakenteita huollettaviksi, jotta ehkäistään maaperän, pohja- ja pintaveden pilaantumista. Ympäristönsuojelulain 66 §:n mukaan luvanvaraisen toiminnanharjoittajan on huolehdittava maaperään ja pohjaveden kohdistuvien päästöjen ehkäisemiseksi toteutettujen toimien, kuten rakenteiden säännöllisestä ylläpidosta, huollosta ja tarkastuksista ja luvassa on annettava tätä koskevat tarpeelliset määräykset.

Hylsyjen ja muiden jätteiden kerääminen vähentää kuormitusta alueella.

Määräys 13. Pinta- ja pohjaveden tarkkailumääräys on annettu, koska luvan saajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Ympäristönsuojelulain 66 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on huolehdittava määräjain suoritettavasta maaperän ja pohjaveden tarkkailusta ottaen huomioon sellaiset laitosalueella olevat vaaralliset aineet, jotka saattavat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

Pintavettä on tarkkailtava, koska Lämnasträsket sijaitsee ratoihin nähden oletetussa pohjaveden virtaussuunnassa. Riskinarvion mukaan sadevedet imeytyvät ampumarata-alueella maahan, joten haitta-aineiden mahdollinen kulkeutuminen Lemnästräsket-järveen tapahtuu pohjaveden välityksellä. Vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) muutoksen (1308/2015) mukaan lyijyn ja nikkelin pitoisuus tulee määrittää biosaatavana pitoisuutena.

Pohjavesiä on tarkkailtava, jotta luvan saaja voi ajoissa ryhtyä toimiin pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ampumarata ei sijaitse pohjavesi-alueella, mutta sillä voi olla hydraulinen yhteys viereisen pohjavesialueen kanssa Lämnasträsket-järven kautta. Pohjavettä käytetään talousvetenä. Rata-alueen maaperä on helposti vettä johtavaa hiekkaa ja soraa ja pohjavesi on melko lähellä maanpintaa (ampumaradan alueella keskimäärin noin 2,4 metrin syvyydellä maanpinnasta). Asetuksen 1040/2006 mukainen pohjaveden ympäristölaatunormi on lyijylle 5 µg/l, kuparille 20 µg/l, antimonille 2,5 µg/l, arseenille 5 µg/l, sinkille 60 µg/l ja nikkelille 10 µg/l. Raskasmetallit, kuten taustavalleissa suurina pitoisuuksina esiintyvä lyijy, rikastuvat ravintoketjussa. Antimoni voi olla olosuhteista riippuen maaperässä hyvin kulkeutuvaa. Osa antimoniyhdisteistä on luokiteltu syöpää aiheuttaviksi ja osa on vesieliöille erittäin myrkyllisiä. Vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annettujen säädösten soveltaminen -raportin (Ympäristöministeriön raportteja 15/2012) mukaan hiekka- ja sora-alueilla pohjaveden taustapitoisuus on esimerkiksi lyijylle 0,03 µg/l, kuparille 0,25 µg/l, nikkelille 0,30 µg/l, antimonille 0,02 µg/l, arseenille 0,08 µg/l ja sinkille 1,8 µg/l. Pitoisuudet perustuvat kartoituksiin alueilla, joilla ei ole merkittävää pohjaveden laatuun vaikuttavaa ihmistoimintaa.

Hakijan esittämä tarkkailuohjelma on pääosin hyväksytty. Pohjavesitarkkailuun on määrätty lisättäväksi yksi pohjavesiputki rata-alueelle, josta vedenlaatua on tarkkailtava vuosittain mahdollisten pohjavesivaikutusten havaitsemiseksi riittävän ajoissa.

Tässä päätöksessä annetut tarkkailumääräykset on annettu vain ampumaradan toiminnan tarkkailemiseksi. Alueen pohjavedessä (putket X001 ja X002) on havaittu vuonna 2015 kohonneita pitoisuuksia räjähdysainetta (TNT) ja sen hajoamistuotetta (4-AT). TNT-pitoisuudet (0,8 µg/l) ovat alle USA:n ympäristönsuojeluviraston (USEPA) talousvesiraja-arvon 2 µg/l. Räjähdysainepitoisuudet eivät johdu ampumaradan toiminnasta, vaan ne ovat todennäköisesti peräisin varastoalueen muusta toiminnasta (räjäytystaskut). Räjähdysainepitoisuuksien tarkkailua tehdään koko Skinnarvikin varastoaluetta koskevan tarkkailuohjelman puitteissa näillä näkymin vuoteen 2019 asti. Ampumaradan tarkkailuohjelma voidaan tarvittaessa liittää osaksi koko varuskunta-alueen tarkkailuohjelmaa.

Hakemukseen liitetyn riskinarvioinnin sekä ympäristöriskin arvioinnin pisteytyksen perusteella Skinnarvikin ampumarata luokitellaan BAT-selvityksessä esitetyn ampumaratojen riskiluokituksen mukaan riskitasoon 1 (perustaso) kuuluvaksi johtuen lähinnä sen pienestä päästöpotentiaalista. Pohjavesiriski on kuitenkin arvioitu kohtalaiseksi.

Määräys 14. Tarkkailusuunnitelman esittämistä koskeva määräys on tarpeen valvonnan järjestämiseksi.

Määräys 15. Määräyksen nojalla ja sen puitteissa valvontaviranomainen voi esim. tarkkailutulosten perusteella muuttaa tässä päätöksessä määrättyjä tarkkailuvaatimuksia. Esim. vesitarkkailua voidaan muuttaa, jos osoitetaan, että pidemmät mittausvälit antavat riittävän luotettavat tiedot. Määräys on annettu ympäristönsuojelulain 65 §:n perusteella.

Määräys 16. Ympäristönsuojelulain 209 §:n mukaan mittaukset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Määräykset 17. ja 18. Kirjanpitoa ja raportointia koskevat määräykset ovat tarpeen valvonnan järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Vesien tarkkailutokset on toimitettava säännöllisesti valvontaviranomaiselle, jotta viranomainen voi seurata toiminnasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Jätelain 122 §:n mukaan valvontaviranomaisella on oikeus pyynnöstä saada jätteen haltijalta tai muulta jätehuollon toimijalta lain ja sen nojalla annettujen säädösten ja määräysten tai tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot. Jätelain (646/2011) 118 §:ssä ja 119 §:ssä on annettu velvoitteet jätteiden kirjanpidosta. Raportoitaessa jätetietoja jätteet on luokiteltava siten kuin luokittelusta on määrätty jätelaissa ja jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) 4 §:ssä ja liitteessä 4. Jätelain 119 §:n mukaan jätteitä koskeva kirjanpito on säilytettävä kirjallisesti tai sähköisesti kuusi vuotta.

Määräys 19. Toiminnassa tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava Varsinais-Suomen ELY-keskukselle hyvissä ajoin, jotta toiminnassa tapahtuvia muutoksia voidaan seurata ja valvoa sekä tarvittaessa arvioida mahdollinen uuden lupakäsittelyn tarve. Käytöstä poistetun yksittäisen radan tai sen osan käytöstä poistamisesta on ilmoitettava, että valvontaviranomainen voi antaa tarvittavat määräykset maaperän kunnostamiseksi.

Toiminnasta ja alueesta käytöstä luopuminen, viimeistelytyöt ja mahdollinen tarkkailu voidaan toteuttaa erillisen suunnitelman perusteella. Jos suunnitelman johdosta on tarpeen antaa ympäristönsuojelulain (527/2014) 94 §:n mukaisia määräyksiä, suunnitelma on sitä varten siirrettävä lupaviranomaisen käsiteltäväksi. Ampumaradan lopettamisen yhteydessä tehtävillä viimeistelytoimilla varmistetaan alueen sopeutuminen ympäristöön ja estetään pitkäaikaisia haittoja.

VASTAUS ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Kemiönsaaren kunnan rakennus- ja ympäristövalvontalautakunnan lausuntoon pohjavesitarkkailusta aluehallintovirasto toteaa, että ympäristölupahakemus koski ampumaradan toimintaa, jolloin päätöksessä ei ole voitu määrätä varikkoalueen muusta toiminnasta (mm. räjäytystasku) aiheutuvien vaikutusten tarkkailusta ja sen jatkamisesta vuodesta 2019 eteenpäin.

Tarkkailusta päättäminen sekä varikkoalueen muiden toimintojen mahdollinen ympäristölupatarpeen harkinta kuuluvat Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimivaltaan. Ampumaradan pohjavesivaikutusten tarkkailun tehostamiseksi on määrätty yhden lisätarkkailupisteen perustamisesta rata-alueelle.

Muut lausunnoissa ja muistutuksissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon lupamääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevällä tavalla.

LUVAN VOIMASSAOLO

Päätöksen voimassaolo

Lupapäätös on voimassa toistaiseksi. (YSL 87 §)

Ympäristöluvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. (YSL 29 §)

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla tämän lupapäätöksen määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 70 §)

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös on lainvoimainen valitusajan päättymisen jälkeen, jos päätökseen ei haeta muutosta valittamalla. (YSL 198 §)

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6–8, 11–12, 14–17, 20, 27, 48–49, 51–53, 58, 62, 64–66, 70, 83, 87, 134–136, 140, 142, 190, 191, 209 §, liite 1
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 1, 14–15 §
Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920) 17 §
Jätelaki (646/2011) 6, 8, 12, 13, 15–17, 28, 29, 72, 118–121 §
Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 4, 8, 9, 20, 24 §, liite 4
Laki vesienhoidon järjestämisestä (1299/2004)
Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)
Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)
Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tämän ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 2 600 €.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Ympäristönsuojelulain 105 §:n mukaan lupahakemuksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) ja sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan.

Tämän ympäristölupahakemuksen vireille tullessa voimassa olleen aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2016 annetun valtioneuvoston asetuksen (1524/2015) liitteen mukaan ympäristönsuojelulain 34 §:n 2 momentin mukaisten asioiden käsittelystä peritään maksu, joka vastaa kunnan ko. toiminnan lupahakemuksen käsittelystä perimää maksua. Kemiönsaaren kunnan ysvo:n taksan (16.9.2008) mukaan ulkona sijaitsevan ampumara-dan ympäristölupa-asian käsittelystä perittävä taksa on 2 600 €.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Hakija

Jäljennös päätöksestä sähköisesti

Kemiönsaaren kunta
Kemiönsaaren kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
Kemiönsaaren kunnan terveydensuojeluviranomainen
Kemiönsaaren kunnan kaavoitusviranomainen
Kemiönsaaren Vesi
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille listan dpoESAVI-11328-2016 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla, lehdessä ja internetissä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Kemiönsaaren kunnan virallisella ilmoitustaululla.

Päätöksestä ilmoitetaan Annonsbladet-lehdessä.

Päätös julkaistaan aluehallintoviraston internetsivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupatietopalvelu.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

Anne Puska

Pauliina Kauppinen

Asian on ratkaissut ympäristöylitarkastaja Anne Puska ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Pauliina Kauppinen.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen	Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.												
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 16.10.2017 .												
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.												
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)												
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
Valituksen toimittaminen	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.												
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot	<table> <tr> <td>käyntiosoite:</td><td>Korsholmanpuistikko 43, 4. krs</td></tr> <tr> <td>postiosoite:</td><td>PL 204, 65101 Vaasa</td></tr> <tr> <td>puhelin:</td><td>029 56 42780</td></tr> <tr> <td>faksi:</td><td>029 56 42760</td></tr> <tr> <td>sähköposti:</td><td>vaasa.hao@oikeus.fi</td></tr> <tr> <td>aukioloaika:</td><td>klo 8–16.15</td></tr> </table>	käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs	postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa	puhelin:	029 56 42780	faksi:	029 56 42760	sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi	aukioloaika:	klo 8–16.15
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs												
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa												
puhelin:	029 56 42780												
faksi:	029 56 42760												
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi												
aukioloaika:	klo 8–16.15												
Oikeudenkäyntimaksu	Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 250 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.												